

Fra: Amalie Sofie Liane[Amalie.Sofie.Liane@norconsult.com]
Sendt: 7. jul 2021 10:07:05
Til: Postmottak SFOV
Kopi: Røed, Susanne Brix; Fredrik Giske; Truls Morten Korsæth
Tittel: Søknad om peling i sjø, Gressholmen og Hovedøya

Hei,

På vegne av bymiljøetaten i Oslo søkes det om tiltak i sjø (peling) ved Gressholmen og Hovedøya. Søknadene ligger i vedlagte zip filer. Dersom dere ikke får åpnet de, ta kontakt så sender jeg det over uten zip.

Vedleggene er som følger:

Hovedøya:

- Hovedøya_søknadsskjema tiltak i sjø
- Vedlegg 1 Oversikt
- Vedlegg 2 Detalj
- Vedlegg 3 Tegning med peler
- Vedlegg 4 Miljørisikovurdering Gressholmen og Hovedøya
- Vedlegg 5 Tillatelse til utskifting av kai i Hovedøya landskapsvernområde
- Vedlegg 6 Rammetillatelse – Hovedøya

Gressholmen:

- Gressholmen_søknadsskjema tiltak i sjø
- Vedlegg 1 Oversiktskart
- Vedlegg 2 Detaljkart
- Vedlegg 3 Tegning med peler
- Vedlegg 4 Miljørisikovurdering Gressholmen og Hovedøya
- Vedlegg 5 Tillatelse til etablering av ny fergekai og utbedring av gangsti i Gressholmen-Rambergøya naturreservat

For søknaden ved Hovedøya har PBE vurdert dispensasjon fra pbl § 1-8 og tiltaket er godkjent. For Gressholmen er det ønskelig å starte saksbehandling før dispensasjonen er gitt (dispensasjonen vil ettersendes så snart den foreligger).

Mvh,

Amalie Sofie Liane

Miljørådgiver

Dir: +47 99477491

amalie.sofie.liane@norconsult.com

Norconsult AS

Kjørboveien 22, 1337 Sandvika | Postboks 626, 1303 Sandvika

Tel: +47 67 57 15 00 | Fax: +47 67 54 45 76

www.norconsult.no

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE: This message is for the sole use of the intended recipients and may contain confidential information. If you are not an intended recipient, you are requested to notify the sender by reply e-mail and destroy all copies of the original message. Any unauthorized review, use, disclosure or distribution is prohibited. While the sender has taken reasonable precautions to minimize the risk of viruses, we cannot warrant the absence of, or accept liability for, any such viruses in this message or any attachment.

Skjema for søknad om mudring, dumping og utfylling i sjø og vassdrag

Skjemaset sendes elektronisk til Statsforvalteren i Oslo og Viken, sfovpost@statsforvalteren.no

1 Generell informasjon

a Søker (tiltakshaver)

Navn: Oslo kommune ved Bymiljøetaten
Adresse: Karvesvingen 3, 0579 Oslo
Tlf.: 976 28 731
e-post: Truls.korsaeth@bym.oslo.kommune.no

b Kontaktperson (søker eller konsulent)

Navn: Norconsult AS
Adresse: Kjørboveien 22, 1337 Sandvika
Tlf.: 994 77 491
e-post: Amalie.sofie.liane@norconsult.com

c Ansvarlig entreprenør (hvis kjent)

Navn: Arne Rød & Co AS
Adresse: Østerøyveien 35, 3236 Sandefjord
Tlf.: 33 48 30 90
e-post:

2 Beskrivelse av tiltaket ved mudring

a Type tiltak

Mudring fra land
Mudring fra fartøy (lekter, båt)
Peling fra fartøy (lekter)

b Lokalisering

Kommune: Oslo kommune
Stedsnavn: Gressholmen
Gnr/bnr: 206/1
Koordinater 6646261 260789
(UTM):

Legg ved kart i målestokk 1:50.000 (oversikt) og 1:1000 med inntegnet areal (lengde og bredde) på området som skal mudres. Eventuelle prøvetakingspunkter skal avmerkes på kartet.

Se vedlegg 1 for oversiktskart og vedlegg 2 for detaljkart. Tiltaksområdet er markert i rødt i vedleggene.

c Formål

- Privat brygge
- Felles båtanlegg
- Infrastruktur
- Kabel/sjøledning

Annet forklar:

Norconsult er engasjert av Bymiljøetaten i Oslo kommune for å prosjektere forbedring av kaier ved Gressholmen og Hovedøya i Indre Oslofjord. Rehabiliteringen inkluderer tiltak som omfatter forbedring av rutebåtkaiene.

Denne søknaden gjelder tiltak på Hovedøya. Tiltaket er beskrevet i miljørisikovurdering i vedlegg 4.

- d Mengde som skal mudres (oppgi også usikkerhet): Tiltaket gjelder peling, se vedlegg 4 for mer informasjon.
- e Areal som berøres av tiltaket (vises også i kart): 300 m² ± 50 m²
- f Mudringsdybde (hvor dypt ned i sedimentet det skal mudres/til hvilken kotehøyde): Tiltaket gjelder peling, se pkt h, annen forklaring
- g Vanddyp før tiltak 3-6 m

h Tiltaksmetode:

- Gravemaskin, bakgraver
- Grabbmudring
- Sugemudring
- Sprengning
- Peling
- Boring

Annet forklar:

Se miljørisikovurdering i vedlegg 4 for mer informasjon.

Analyser (sett kryss):

Kvikksølv (Hg)	☐	Nikkel (Ni)	☐	Totalt organisk karbon (TOC)	☐
Bly (Pb)	☐	TBT	☐	Tørrstoff	☐
Kobber (Cu)	☐	PAH	☐	Kornfordeling	☐
Krom (Cr)	☐	PCB	☐	Annet (angi nedenfor)	☐
Kadmium (Cd)	☐	Bromerte (PBDE, HBSD)	☐		
Sink (Zn)	☐	Perfluorerte (PFOS)	☐		

Sedimentenes sammensetning (angi %):

- i Prøvetaking av sedimentene på mudringslokalitet (analyserapport vedlegges søknaden)
 Grunnet tiltakets art og omfang (slå ned 2-3 peler), er det ikke gjennomført prøvetaking innenfor tiltaksområdet.
 Se miljørisikovurdering i vedlegg 4 for mer informasjon.

Grus:		Skjellsand:		Leire:	
Sand:		Silt:		Annet:	

- j Beskriv planlagte tiltak for å hindre/ redusere forurensning:
 Når pelen slås ned i sedimentet vil den fortløpende dytte sedimentet til side for å få plass. Denne delen anses ikke å spre partikler. Mens slaget på pelen må anses å kunne skape vibrasjoner på sjøbunnen og dermed kunne medføre en begrenset spredning av sediment.
 Det er vurdert at siltgardin ikke er egnet for tiltaksområdet grunnet mangel på forankringspunkter.
 Se vedlegg 4 for miljørisikovurdering.
- k Beskriv planlagt disponeringsløsning for overskuddsmasser:
 Pelene vil fortrenge sedimentet, det vil derfor ikke være overskuddsmasser fra tiltaket.
- l Tidsperiode for gjennomføring av tiltak:
 Høst 2021, tiltaket vil gjennomføres etter 15 september. Endelig tidsplan leveres når den er satt.
 (Legg ved en tidsplan for gjennomføringen)

- m Berørte eiendommer inkl. naboer:

Eier:	Gnr:	Bnr:
Oslo kommune	206	1

3 Beskrivelse av tiltaket ved utfylling/dumping

Skal ikke gjennomføres i dette prosjektet.

4 Lokale forhold

Beskriv følgende forhold på lokaliteten(e) i vedlegg:

Se vedlegg 4 for miljørisikovurdering.

a) Bunnforhold og sedimentenes beskaffenhet

Registrering av bløtbunnsområder i nærheten av tiltaksområdet gjør at det er forventet at massene er bløtbunn og kan bestå av delvis finere partikler. Tidligere prøvetakinger gjort i båthavnen viste et 0,5 meter lag med slam.

b) Naturforhold

Se vedlegg 4.

c) Områdets bruksverdi (fiske, rekreasjon, friluftsliv etc.)

Området blir mye brukt til rekreasjon og friluftsliv. Hovedsesong er sommerstid og tiltaket er planlagt å gjennomføres i tiden med lite trafikk ut til øyene.

d) Annen bruk av området (næringsinteresser)

Det er sendt ut forhåndsuttalelser til flere interessenter i området, blant annet Oslofjordens friluftsråd, Oslo havn, og kommunale avdelinger. Det har ikke kommet motstillinger til tiltaket.

e) Forurensningskilder i nærheten (aktive og historiske)

I nærhet til tiltaksområdet er det en småbåthavn, det er ingen andre kjente forurensningskilder som har utslipp i nærheten av tiltaksområdet.

5 Behandling av andre myndigheter

	ja	nei
a Er tiltaket i tråd med gjeldende plan for området? Angi plangrunnlag: Tiltaket er i tråd med reguleringsplanen, men krever dispensasjon fra Plan- og bygningsloven fordi tiltaksområdet ligger innenfor 100 m belte fra sjø. Se vedlegg 6 for godkjent rammetillatelse.	☐	☐
b Er tiltaket vurdert og eventuelt behandlet etter annet lovverk i kommunen? (Hvis ja må kopi av tilbakemelding eller vedtak legges ved)	☐	☒
c Er tiltaket vurdert av kulturmyndighetene? (Hvis ja må kopi av tilbakemelding eller vedtak legges ved) Byantikvaren og norsk maritimt museum har vurdert tiltaket og har ingen innvendinger til tiltaket.	☐	☒
d Ved tiltak i vassdrag: Er tiltaket vurdert av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) etter Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)?	☐	☒
e Ved tiltak i vassdrag: Er tiltaket vurdert av Fylkeskommunen etter Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)?	☐	☒

Andre opplysninger som er av betydning for saken vedlegges søknaden

6

Liste over vedlegg

Vedlegg 1 Oversiktskart

Vedlegg 2 Detaljkart

Vedlegg 3 Tegning med peler

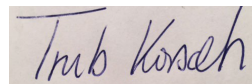
Vedlegg 4 Miljøriskovurdering

Vedlegg 5 Tillatelse til utskifting av kai i Hovedøya landskapsvernområde

Vedlegg 6 Rammetillatelse - Hovedøya

Oslo, 6. juli 2021

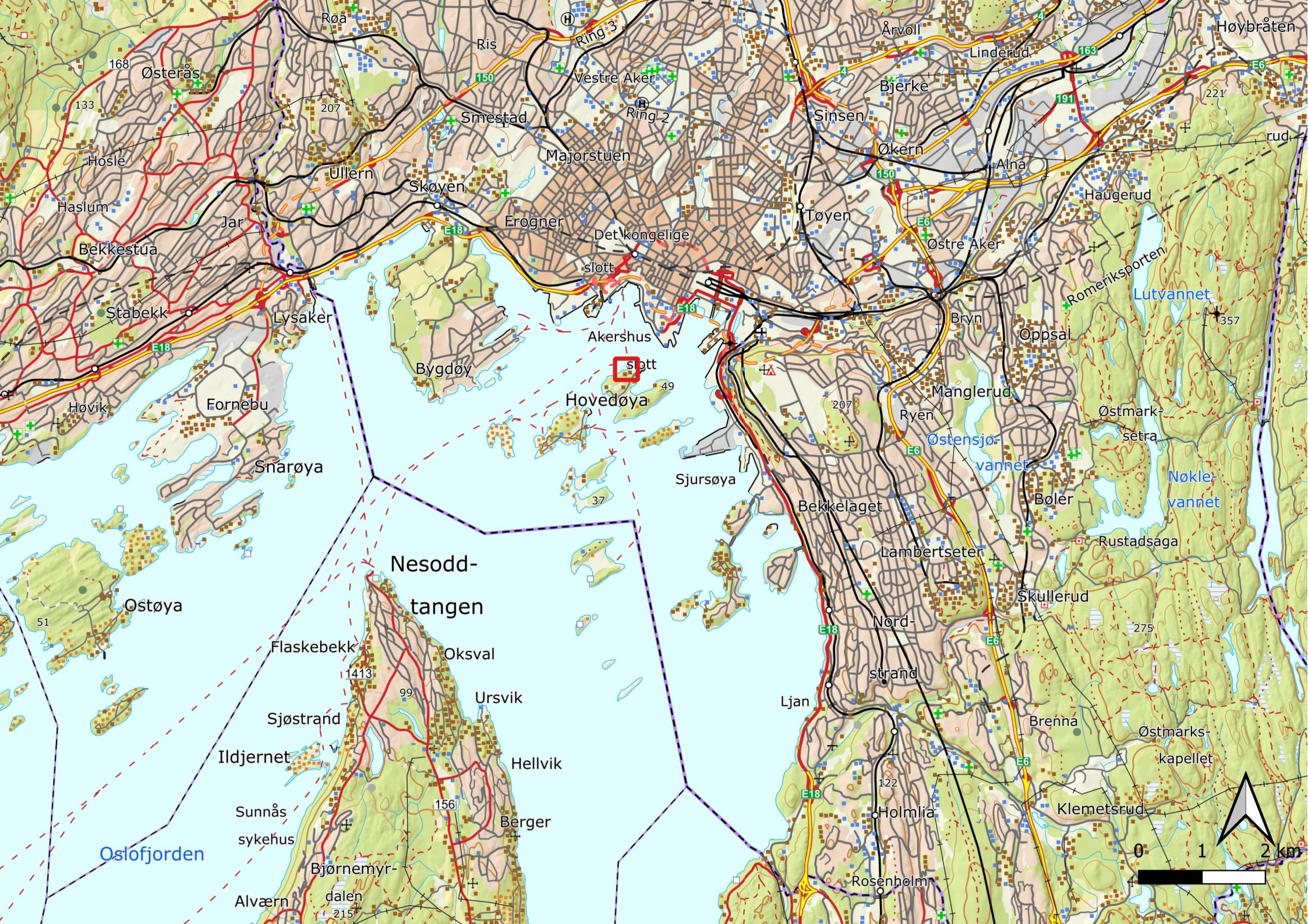
Sted, dato

Truls Korsæth

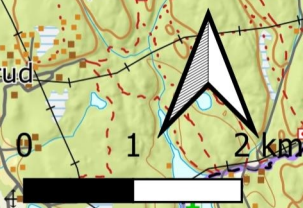
Søkers underskrift

Nesodd-
tangen

Oslofjorden

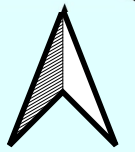
Tiltaksområdet =
ca. 300 m²

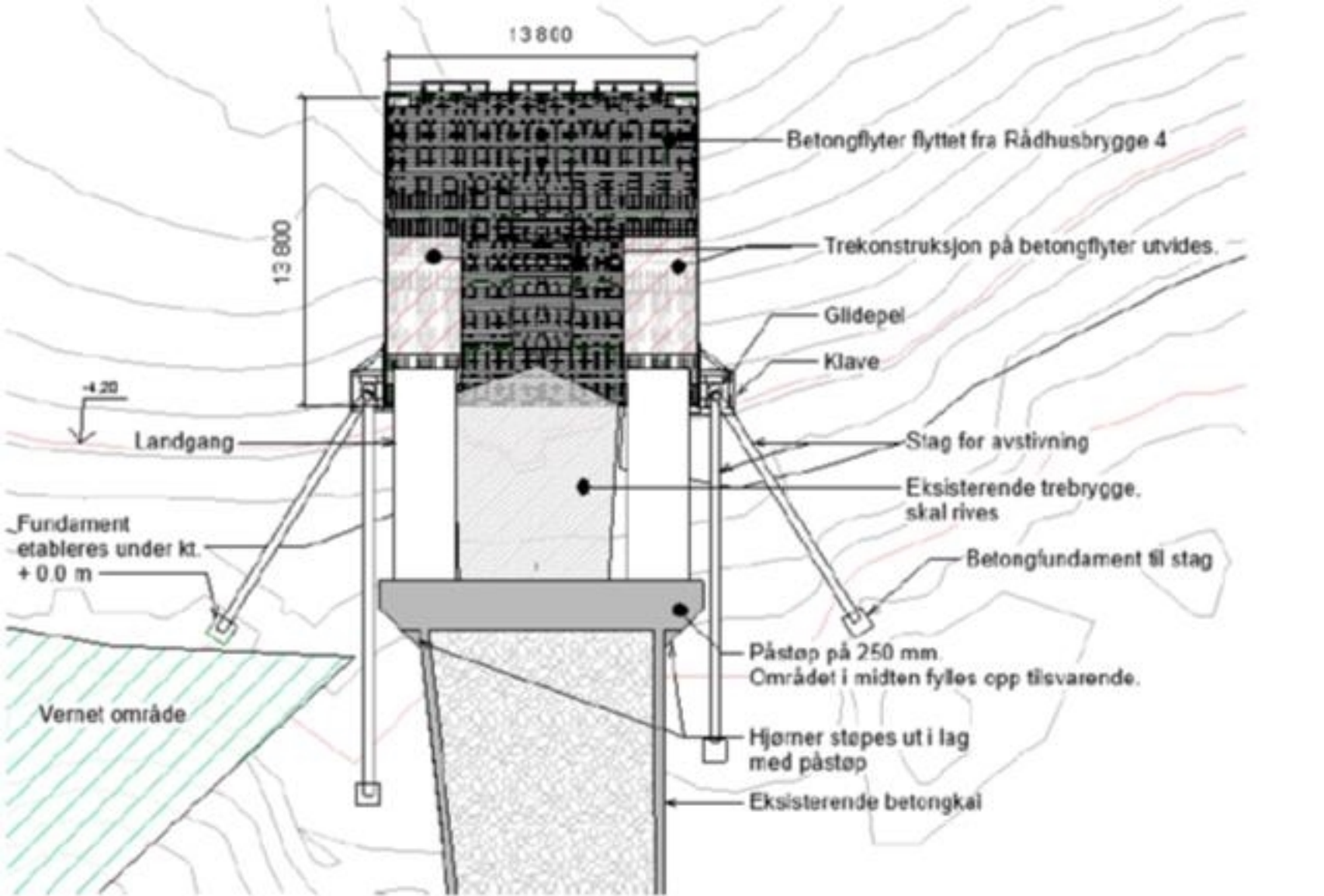
2.2

3.1

999

0 25 50 m

► Rehabilitering av kaier ved Gressholmen og Hovedøya, Oslo. Miljørisikovurdering av ramming av peler i sjøbunnen.

Sammendrag/konklusjon

I forbindelse med nye el-ferger til øyene i indre Oslofjorden må kaiene ved Gressholmen og Hovedøya utbedres for å kunne ta imot fergene. Norconsult har på oppdrag fra Bymiljøetaten utført en miljørisikovurdering av tiltakene som en støtte til søknad om ramming av peler i området.

Miljørisikoen er vurdert å være liten til ubetydelig ved Gressholmen og Hovedøya, grunnet tiltakets størrelse i tid og omfang.

Naturmiljøet ved både Gressholmen og Hovedøya kan bli negativt påvirket under anleggsarbeidet. Tiltak for å hindre vibrasjoner, partikkelspredning i sjø, og utslipp og avrenning av oljesøl o.l., og spredning av avfall fra anleggsvirksomhet bør iverksettes. Planleggingen av anleggsarbeidene bør utføres som et samarbeid mellom byggherre og entreprenør.

Gjennomføringstidspunkt for anleggsarbeidene er høst 2021 og skal legges utenom 15. mai - 15. september, som er kjerneperioden for høytid for fritidsaktiviteter ved sjø, og høy biologisk aktivitet.

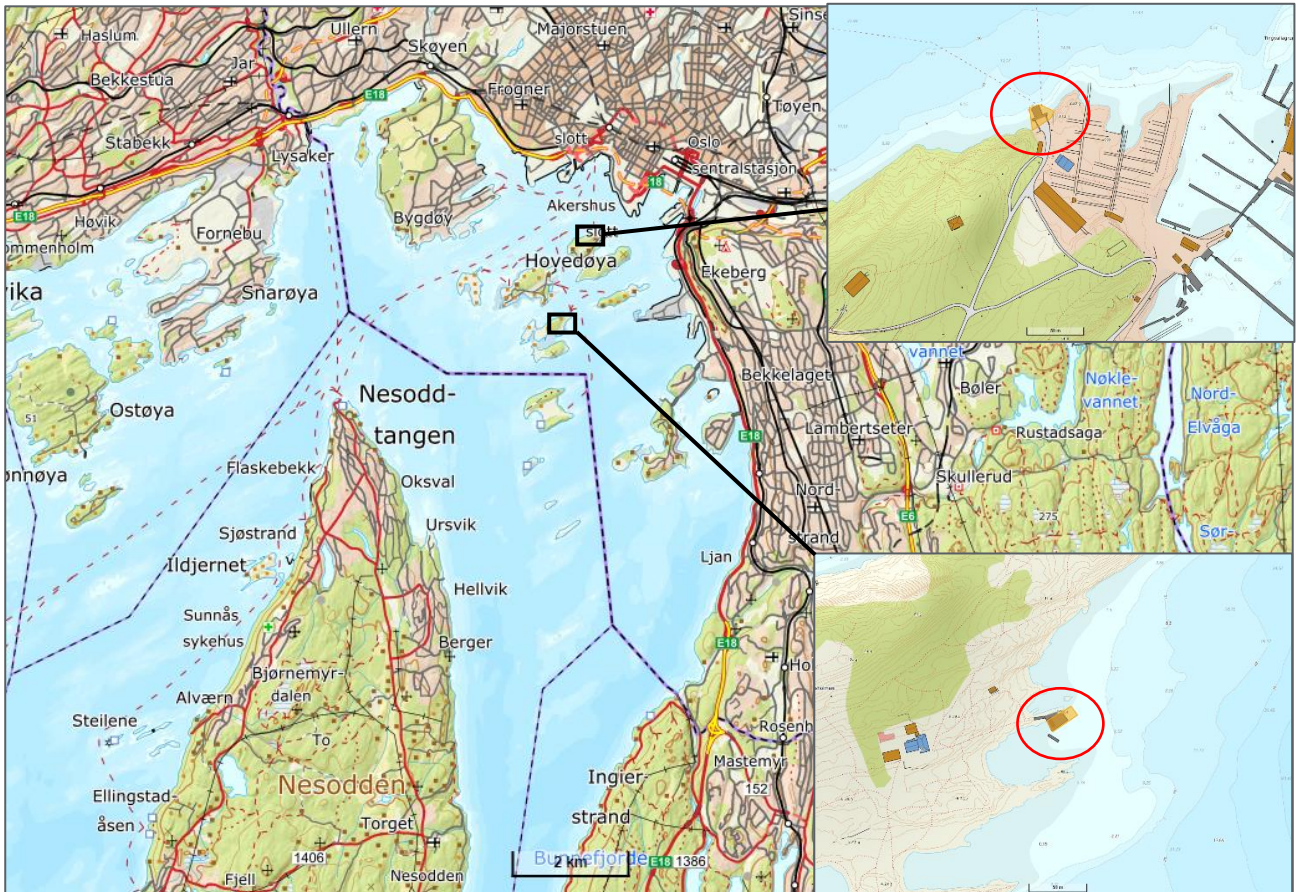
C02	2021-07-04	Til godkjenning hos oppdragsgiver	AmaLia	BeBre	FreGis
A01	2021-07-01	For fagkontroll	AmaLia	BeBre	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Innledning

Oslo kommune, bymiljøetaten skal etablere nye kaier ved allerede eksisterende kaianlegg ved Gressholmen og Hovedøya (Figur 1). Bakgrunnen er at nye el-ferger skal gå som rutebåter mellom øyene i Indre Oslofjord, og dagens kaianlegg er ikke dimensjonert for de nye fergene. Tiltaket vil ha stor rekreasjonsverdi for øyene og bruken av Oslofjorden.

Figur 1: Kart over de to lokalitetene hvor det etableres nye kaier. Innfelt øverst til høyre er tiltaksområdet ved Hovedøya (i gult), og innfelt nederst til høyre er tiltaksområdet ved Gressholmen (i gult).

Norconsult er engasjert av Bymiljøetaten i Oslo kommune for å prosjektere rehabilitering av kaier ved Gressholmen og Hovedøya i Indre Oslofjord. Oppdraget inkluderer søknad om tillatelse om tiltak i sjø.

Dette dokumentet omhandler en miljørisikovurdering av peling i sjø mht. naturverdier, spredning av forurensning, etc. Vurderingen er utført på bakgrunn av tilgjengelig og relevant grunnlag fra prosjektet.

2 Tiltak

2.1 Gressholmen

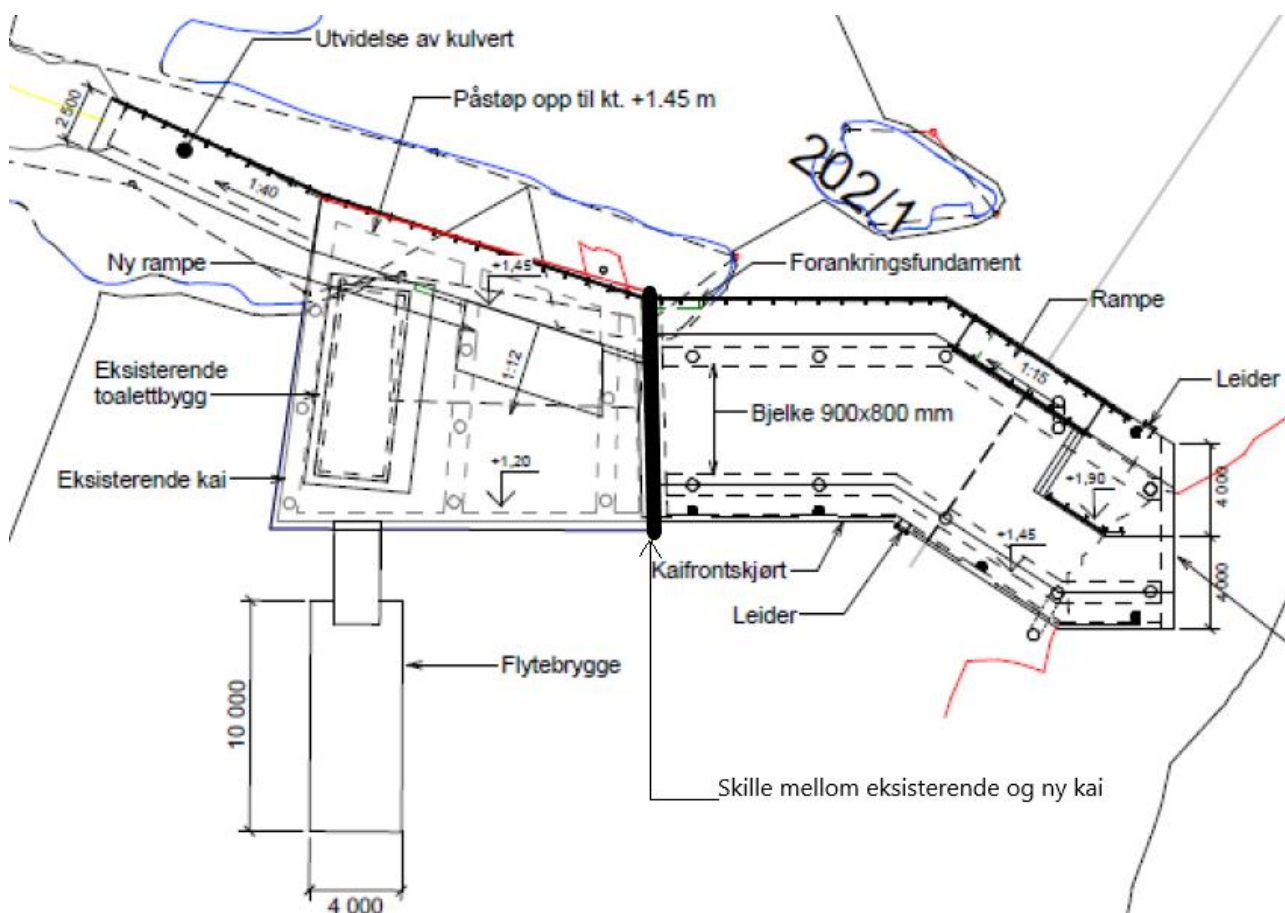
Den eksisterende kaien på Gressholmen består av betongkai fundamentert på stålrørspeler. Kledningen av tre, kaifrontlisten og 2 pullerter er planlagt å fjernes før byggestart. I tillegg ligger det en gammel flytebrygge i bukta ved Gressholmen som fjernes og leveres til lovlig mottak.

Den eksisterende bryggen skal utvides mot nordøst og det er planlagt to nivåer med rampe imellom. Den nye bryggen skal dimensjoneres for å ta imot den nye el-fergen.

Kaien planlegges fundamentert til fjell med 10 massive stålrørspeler. Pelene skal rammes/slås ned mellom 1 og 4 meter ned i sedimentet og vil dermed fortrenge/dytte til side ca. 6,5 m³ sediment.

Tiltaket med peling i sjø er estimert til å vare opp mot en uke. Det som er tidkrevende er å holde på plass/avstive pelene etter rammingen, ikke selve rammingen av pelene. Pelene skal rammes i løsmassedybder på mellom 1 og 5 meter, men flesteparten ligger mellom 1 og 2 meter, se Figur 3.

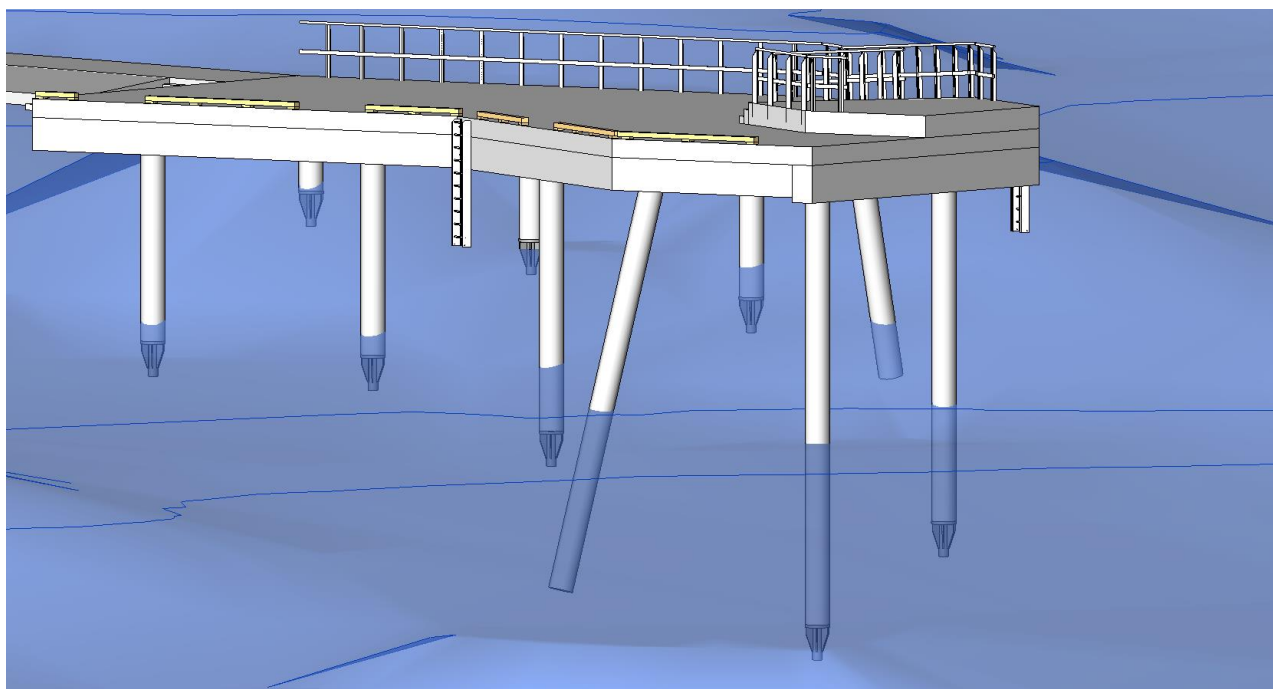
Totalsonderingene som er utført på Gressholmen indikerer at det ikke vil være problemer å ramme pelene gjennom løsmassene.

Figur 2: Oversikt over tiltaksområdet ved Gressholmen. Merk at ny kai etableres til høyre.

Fylte stålrørspeler	Erstattet volum av løsmasser ved ramming [m ³]	Berørt areal [m ²]
10 peler, ø 508 mm	6.5	2

Figur 3: Peler som skal etableres ved Gressholmen. Sjøbunn er illustrert med blå farge.

2.2 Hovedøya

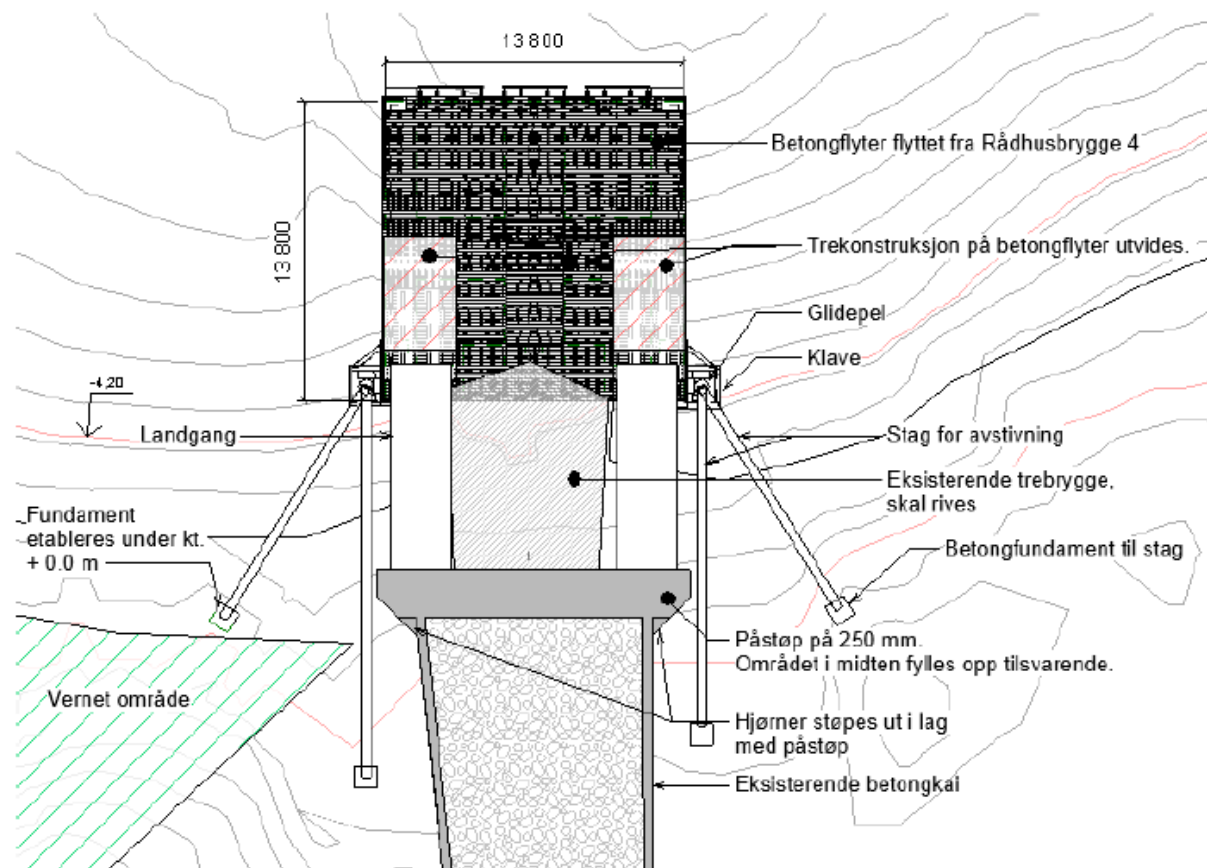
Den eksisterende kaien på Hovedøya består av trebrygge på ca. 65 m² som er fundamentert på stålørspeler. Trebryggen skal rives og deponeres, mens eksisterende betongkonstruksjon på land beholdes.

For den nye bryggen skal man gjenbruke en flytebrygge som i dag ligger på Rådhusbrygge 4. Flytebryggen skal slepes til Hovedøya og fastholdes med to vertikale glidepeler (stålørspeler $\varnothing 711$ mm) som forankres horisontalt med fire stag til betongfundamenter på land (Figur 4). Eksisterende landganger skal gjenbrukes.

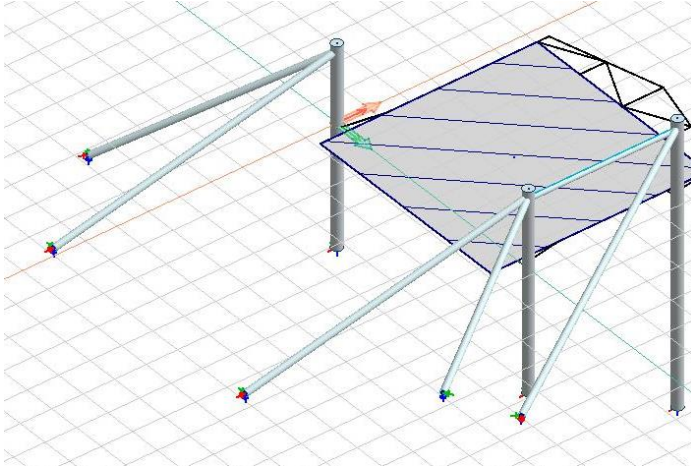
De to stålørspelene som skal rammes til fjell er estimert å etableres ca. 2-3 meter ned i løsmassene, iht. totalsonderinger, og vil erstatte et volum av løsmasser på ca. 2-2.5 m³. Berørt areal blir 1 m².

Det vurderes å sette inn en ekstra pel som ekstra støtte for å kunne ta imot to ferger samtidig. Den vil da bli plassert i nordøstlige delen av kaien som vist på (Figur 5). Totalsonderinger viser av løsmassetykkelsen er omtrent 1.5 meter i området hvor den ekstra pelen eventuelt skal etableres. Den ekstra pelen vil da erstatte et volum av løsmasser på ca. 0.5-1 m³, og berøre et areal på ca. 0.5 m²

Fylte stålørspeler	Erstattet volum av løsmasser ved ramming [m ³]	Berørt areal [m ²]
2 peler, $\varnothing 711$ mm	2.0 - 2.5	1.0
1 ekstra pel i front, $\varnothing 711$ mm	0.5 - 1.0	0.5

Figur 4: Plan over kai på Hovedøya.

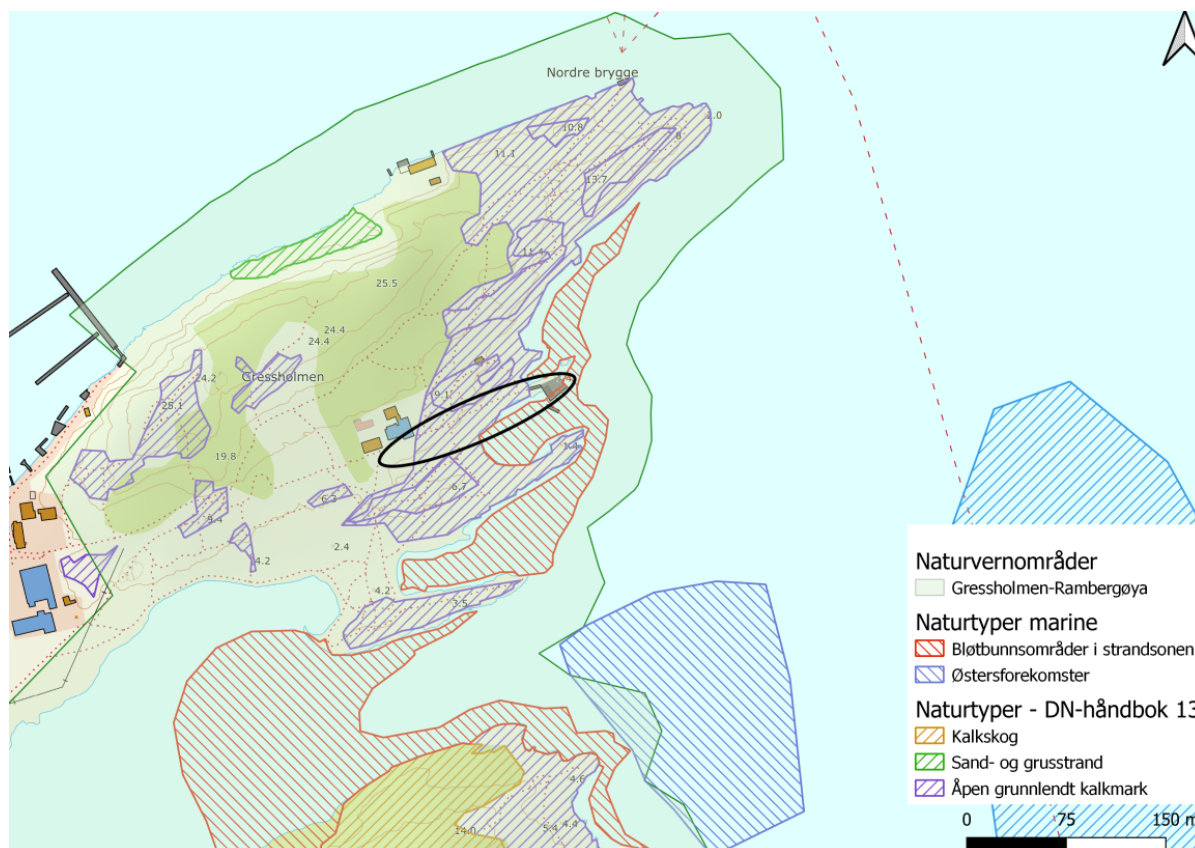
Figur 5: Peler ved kaien ved Hovedøya. Ekstra potensiell pel er vist i front av kaien, til høyre i bildet.

3 Områdebeskrivelse

Tiltaksområdene ligger i vannforekomst «Bekkelagsbassenget» (vannforekomst-ID 0101020702-2-C). Vannforekomsten har vanntype beskyttet kyst/fjord. Miljømål for vannforekomst Bunnefjorden er å oppnå «**god**» økologisk og «**god**» kjemisk tilstand (Direktoratsgruppen, 2019). Dagens økologiske tilstand er «**dårlig**». Dagens kjemiske tilstand er «**dårlig**», men med lav presisjon. Det er registrert påvirkning av diffus avrenning fra båter og transport i stor grad, og middels grad av diffus avrenning fra byer, spillvannslekkasjer, regnvannsoverløp. Fysiske endringer som havneanlegg, mudring og landvinning har påvirket vannforekomsten i stor grad. Det er registrert introdusert arter som stillehavsøster som påvirker området i stor grad (vann-nett.no 05.05.2021).

Det er registrert marine habitater som bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrassamfunn og østersforekomster i vannforekomsten. Ved tiltaksområdet ved Gressholmen er det registrert bløtbunnsområder i strandsonen (Figur 6), mens nærmeste registrerte forekomst ved Hovedøya er ca. 700 meter unna tiltaksområdet (Naturbase 05.05.2021). Det er registrert et nasjonalt viktig gyteområde for torsk i bekkelagsbassenget. Området har høy egg tetthet og høy retensjon (Yggdrasil 05.05.2021).

Ved Gressholmen og Hovedøya er det naturreservat og det er søkt Statsforvalteren om dispensasjon fra verneforskriften. Dispensasjonen er gitt.

Figur 6: Oversikt over naturtypene som er registrert i og rundt tiltaksområdet ved Gressholmen. Tiltaksområdet er markert i sort.

I nærheten av tiltaksområdet ved både Gressholmen og Hovedøya er det småbåthavner som er en potensiell forurensningskilde til tiltaksområdet.

4 Miljørisikovurdering

Tiltakenes antatte miljørisiko mht. omliggende områder er knyttet til følgende to problemstillinger:

- Partikkelspredning ved peling
- Akutt uhellsutslipp av olje/kjemikalier fra maskiner/kjøretøy og avfall fra riggområdet i anleggsfase.

Partikkelspredning ved peling

Sedimentet i tiltaksområdet er antatt å være bløtbunn, men substratet kan variere.

Når en pel slås ned i sedimentet vil den fortløpende dytte sedimentet til side for å få plass. Denne delen anses ikke å spre partikler. Mens slaget på pelen må anses å kunne skape vibrasjoner på sjøbunnen og dermed kunne medføre en begrenset spredning av sediment. Oppvirvlingen vurderes hovedsakelig å være relatert til området rundt pelen.

Pelene skal for både Gressholmen og Hovedøya rammes i en operasjon, noe som minimerer tiden og belastningen på naturmiljøet. Tiltaket forventes gjennomført høsten 2021 med oppstart etter 15.september.

Miljørisikoen fra partikkelspredningen vurderes å være svært liten fordi tiltaket ferdigstilles over kort tid og omfanget av berørt areal av sjøbunnen og mengde løsmasser som fortrenses er lite. Likevel er det anbefalt hvis praktisk mulig å unngå rammearbeidet i fiskens gyteperiode og i tidsrommet like etterpå når yngelen vokser og etablerer seg (fra februar til mars-april). Det registrerte bløtbunnsområdet ved Gressholmen vurderes å bli påvirket, men et slikt område har evnen til å raskt reetablere seg.

Ved Gressholmen er det vurdert at partiklene i hovedsak vil spres i vika som ligger sørvest for tiltaksområdet. Det er ikke forventet at forurensingssituasjonen er ulik mellom disse områdene og tiltaket vil derfor ikke forverre områdene rundt. Ved Hovedøya er det vurdert at partiklene kan spre seg ut over, men med tanke på at det kun skal settes 2-3 peler er det vurdert at omfanget av partikkelspredning er svært minimalt.

Spredning av forurensning og avfall fra anleggsområdet

I anleggsfasen kan det oppstå større/mindre utslippshell fra anleggsmaskiner og kjøretøy. Utslipp og/eller avrenning av oljesøl o.l. til sjø, kan medføre negativ påvirkning på vannkjemi og økologiske forhold i vannforekomsten. Det er viktig at entreprenør utarbeider en beredskapsplan for håndtering av akutt forurensning under anleggsgjennomføringen. Beredskapsplanen skal dekke byggherrens krav og være oppdatert til enhver tid, og alle som arbeider i prosjektet skal gjøres kjent med den.

Det skal følges prinsipper for ryddig og ren anleggsplass. Avfallshåndtering på anleggsplassen skal være organisert og når anlegget er ferdigstilt, må alle tegn fra anleggsarbeidet fjernes fra naturen.

Støy, vibrasjoner og lys fra anleggsarbeidet kan forstyrre lokale dyreliv. Det er viktig at anleggsarbeidet som et minimum derfor begrenses til dag/ettermiddag mellom kl. 06:00-21:00, og unngås på nattestid.

5 Avbøtende tiltak

Tiltakene skal gjennomføres over kort tid og er små i omfang slik at det er vurdert at spesielle avbøtende tiltak ikke skal settes inn. Det er vurdert bruk av siltgardin og/eller boblegardin ved de to tiltaksområdene. For tiltaksområdet på Hovedøya vil det ikke være mulig å forankre slike konstruksjoner, og dersom det settes opp er det fare for at det fungerer mot sin hensikt. For Gressholmen skal det gjøres en ekstra vurdering om det er mulig å etablere en siltgardin, men det er også her vanskelig å forankre siltgardinen til land i det nordøstlige delen av tiltaksområdet.

6 Konklusjon

Tiltakene i sjø skal gjennomføres over en kort periode etter 15. september. Tiltakene vil berøre et lite areal på sjøbunnen og medføre begrenset partikkelspredning. Lokalt naturmiljø på sjøbunnen vurderes ikke å bli påvirket av tiltaket.

Miljøriskoen for det marine miljøet ved etablering av ny kai ved Gressholmen og Hovedøya er vurdert å være liten.

Uønskede hendelser kan medføre ulemper for miljøet, så tiltak for å hindre spredning av avfall og oljesøl fra anleggsplassen, vibrasjoner og partikkelspredning i sjø skal vurderes og eventuelt iverksettes.

Norconsult
v/Amalie Sofie Liane

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal,

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til utskifting av kai i Hovedøya landskapsvernområde

Statsforvalteren gir tillatelse til utskifting av rutebåtkaia i Hovedøya landskapsvernområde, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

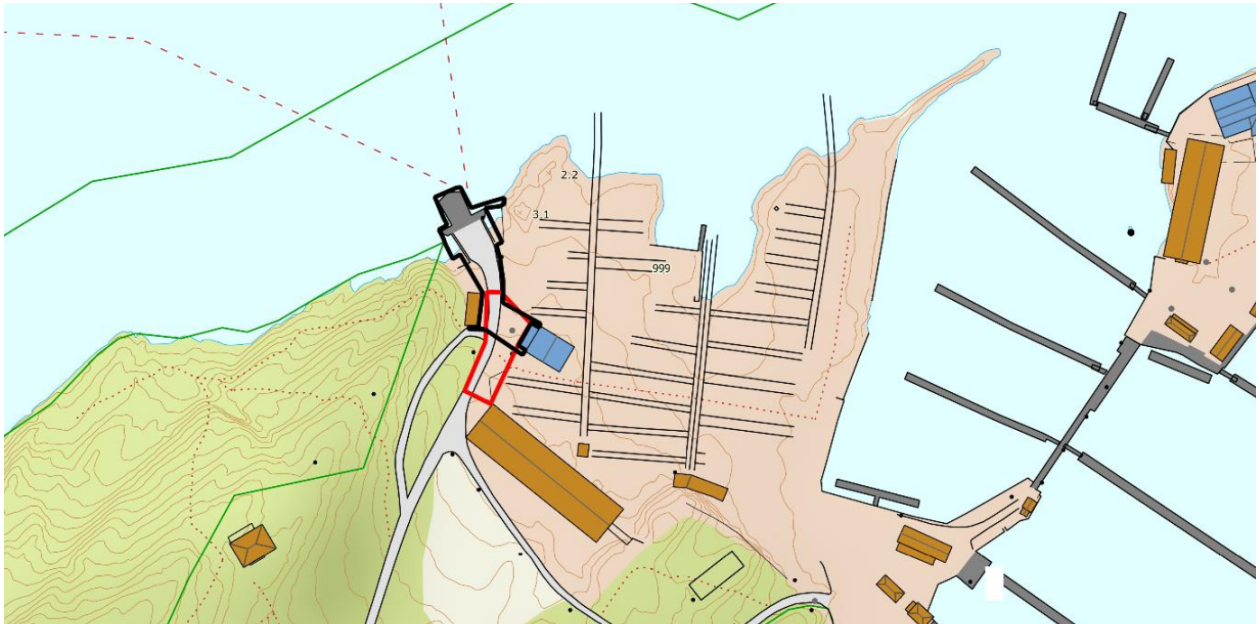
Vi viser til søknad mottatt 26.02.2021. Norconsult søker på vegne av Bymiljøetaten i Oslo kommune om utskifting av rutebåtkaia på Hovedøya i Oslo kommune.

Bakgrunnen for utskifting av rutebåtkaia er at den må tilrettelegges for den nye el-fergen som skal gå som rutebåt mellom øyene i Indre Oslofjord. Søknaden omfatter nærmere spesifisert følgende tiltak: Riving av trebrygge, etablering av ny brygge og rehabilitering av eksisterende betongbrygge, forankring med stag og betongfundamenter til fjell på Hovedøya, og etablering av et begrenset riggområde på land.

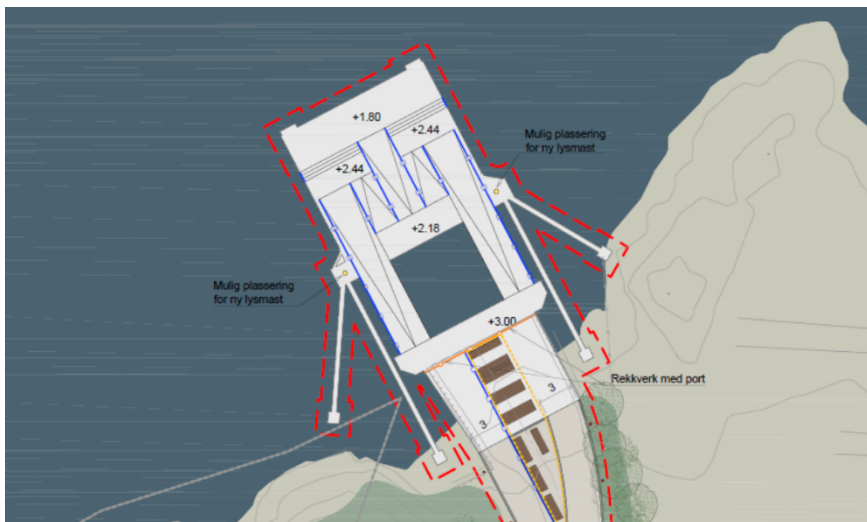
Den eksisterende kaia på Hovedøya består av en trebrygge på ca. 65 m² som er fundamentert på stålørspeler. Trebrygga skal rives og deponeres, mens eksisterende betongkonstruksjon på land beholdes. For den nye brygga skal man gjenbruke en flytebrygge som i dag ligger på Rådhusbrygge 4. Flytebrygga skal slepes til Hovedøya og etableres med to vertikale glidepeler (stålørspeler) som forankres horisontalt med fire stag til betongfundamenter på land. Disse stagen som skal sikre bryggen til land skal etableres utenfor grensen til naturreservatet, og vil i sin helhet ligge innenfor landskapsvernområdet. Eksisterende landganger skal gjenbrukes. På land skal det etableres nye venteområder utstyrt med benker. Benkene vil etableres delvis på eksisterende betongkonstruksjon og på grusveien opp fra kaia.

Ifølge søker vil tiltaket i hovedsak skje på områder som allerede er opparbeidet i dag. Ved gjennomføring av tiltaket skal det være fokus på korrekt massehåndtering og arbeid nær de rødlistede og fremmede artene skal minimeres. Tilføring av masser til området skal være rene masser og eventuell graving skal minimeres. Maskiner som skal benyttes skal vaskes før de kommer inn i området.

Figur 1: Kartutsnitt som viser tiltaksområdet med svart avgrensning og riggområdet med rød avgrensning.

Figur 2: Skisse av ny kai.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hovedøya landskapsvernområde. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Hovedøya landskapsvernområde med plantelivsfredning ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 19.05.2006. Formålet med verneområdet er å «bevare et vakkert, særegent og historisk verdifullt natur- og kulturlandskap, samt et rikt planteliv og vitenskaplig interessante geologiske forekomster som bidrar til å gi området dets karakter. Deler av området har spesiell betydning som voksested for sjeldne plantearter og -samfunn.»

I denne saken er det spesielt punktene 1, 3 og 5 i verneforskriftens § 3 som vil være sentrale.

- 1. Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art og karakter. Eksempler på dette er: oppføring av bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger, påbygging eller omfattende eksteriørmessige endringer av eksisterende bygninger og anlegg, fjerning eller inngrep i kulturminner så som historiske veier og stier, hensetting av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, anlegg av veier og stier, uttak, planering og utfylling av masse, inngrep i berggrunnen, drenering og annen form for tørrlegging, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, forsøpling, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig.*
- 3. Motorferdsel til lands er forbudt.*
- 5. Det er ikke tillatt utover 1 døgn å forankre båt, eller hensette seilbrett og lignende innenfor verneområdet.*

Under «Generelle unntak» i forskriftens § 4 punkt 5 står det at bestemmelsene i § 3 punkt 1-4 ikke er til hinder for drift og vedlikehold av eksisterende kommunale anlegg. Vi vurderer imidlertid dette tiltaket som mer omfattende enn drift og vedlikehold, og denne unntaksbestemmelsen kommer dermed ikke til anvendelse.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til utskifting av kaia. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, fra forvaltnings- og skjøtselsplanen for Hovedøya, mottatt søknad, samt generell kunnskap som er tilegnet gjennom å være forvaltningsmyndighet siden området ble vernet.

Den nye kaia ser ikke ut til å være i konflikt med registrerte truede naturtyper, men noen få meter fra tiltaksområdet er det registrert en forekomst av åpen grunnlendt kalkmark. Det er også registrert hagemark og rik edellauvskog i nærheten. Området rundt kaia er registrert som et viktig område for flere arter av stor og særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, blant annet hettemåke (VU), lomvi (CR), bakkekløver (VU), oslosildre (NT) og svartmispel (VU). I Artskart er det registrert funn av blant annet ærfugl (NT), fiskemåke (NT), hettemåke (VU), hønsehauk (NT) og oslosildre (NT) i nærheten av kaia, samt insektet *Fenusa ulmi* (NT). Det er registrert flere fremmede arter innenfor eller i nærheten av tiltaksområdet, blant annet kanadagullris (SE), russesvalerot (SE), sibirbergknapp (SE), gravbergknapp (SE), hvitdodre (SE), vinterkarse (SE) og kuletistel (HI).

Forekomsten av den sjeldne arten oslosildre på berget rett sør for kaia benyttes i undervisningssammenheng. Vi kan ikke se at forekomsten vil påvirkes negativt av tiltaket. I og med at forekomsten benyttes i undervisningssammenheng, bør tilgangen til forekomsten heller ikke bli dårligere som følge av tiltaket. Så lenge dette blir ivaretatt kan vi ikke se at det er annet enn områder som allerede er opparbeidet i dag som vil bli berørt. Etter vår vurdering vil ikke tiltaket medføre vesentlig skade på naturverdiene, og faren for dette kan begrenses ytterligere ved at det settes vilkår til tillatelsen. Vi kan heller ikke se at utskifting av kaia vil føre til en vesentlig endring av landskapets art og karakter. Dette gjelder også riggområdet da dette kun er et midlertidig tiltak. Ett av stagenes som forankrer kaia til land vil fundamenteres i en diabasgang. Forankringen holdes imidlertid utenfor Vestre Hovedøya naturreservat, og vil også ligge under havnivå. Vi vurderer at inngrepet i diabasgangen derfor kan aksepteres til tross for at geologi er en del av verneformålet.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utskifting av kaia skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Det har blitt utført flere grave- og anleggstiltak innenfor landskapsvernområdet de siste årene, men vi kan ikke se at dette tiltaket vil medføre en nevneverdig økning av den samlede belastningen på naturverdiene.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Det vil settes vilkår til dispensasjonen, og kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av tiltakshaver. Vi anser sannsynligheten for miljøforringelse utover planlagte anleggsarbeider for å være liten. Skulle imidlertid skader oppstå er det tiltakshaver som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk. Det forutsettes at tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig og tar hensyn til naturverdiene. Det stilles også blant annet vilkår om at fremmede arter som måtte dukke opp i tiltaksområdet som følge av arbeidene skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid.

Etter vår vurdering er utskifting av kaia ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilråene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til utskifting av rutebåtkaia i Hovedøya landskapsvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Eventuell motorisert ferdsel skal skje langs eksisterende turveitraséer, og skal ikke føre til skader på naturverdier. Unødvendig kjøring tillates ikke.
- Anleggsmaskiner skal være rengjort før de kjøres inn i anleggsområdet slik at spredning av fremmede arter unngås.
- Masser som graves opp skal legges på duk før de legges tilbake.
- Fremmede arter som måtte dukke opp i tiltaksområdet som følge av arbeidene skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid. Som et minimum skal syrin og alle fremmede uønskete arter med svært høy risiko og høy risiko på fremmedartslista bekjempes (eks. russesvalerot, kuletistel, kanadagullris, russekål).
- Tiltaket skal utføres innen 31.03.2021.

- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN	Postboks 364 Sentrum	0102	OSLO
OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN	Postboks 636 Løren	0507	OSLO

NORCONSULT AS
Postboks 626
1303 SANDVIKA

Deres ref.: Vår ref. (saksnr.): Saksbehandler: Dato: 01.07.2021
202105460 - 4
Vida Juul Oftebro
Oppgis alltid ved henvendelse

Adresse: HOVEDØYA Eiendom: 206/1/0/0
Tiltakshaver: Bymiljøetaten Søker: NORCONSULT AS
Tiltakstype: Kaier og moloer Tiltaksart: Oppføring

Rammetillatelse – Hovedøya

Plan- og bygningsetaten godkjenner søknaden om ombygging og utvidelse av kaianlegg, som vi mottok 26.03.2021. Rammetillatelsen er hjemlet i plan- og bygningsloven (pbl.) § 21-4.

Det er ikke merknader til søknaden.

Rammetillatelsen er gitt med vilkår som må oppfylles før dere kan få igangsettingstillatelse. Vilkårene finner dere under avsnittet «vilkår i den videre prosessen».

Opplysninger om byggesaken

Det søkes om å bygge og utvide kaianlegget på Hovedøya. Ombyggingen skal legge til rette for de nye elektriske passasjerfergene som er større enn dagens ferger. Det skal gjøres tekniske tilpasninger, forbedre tilgjengeligheten (UU) og håndtering av passasjervolumet i venteområdet og ved av- og ombordstigning. Det skal ikke være behov for endringer på dagens dybde- og sjøbunnsforhold. Anløpspunkt og vinkler skal beholdes som i dag.

Plangrunnlaget for eiendommen

Eiendommen er avsatt til hovedformål *bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone* i kommuneplan 2015 – Oslo mot 2030, vedtatt 23.09.2015.

Eiendommen er omfattet av hensynssone H-320_1 hvor det kan være fare for stormflo, jf. kommuneplanen § 14.4 første ledd.

Hovedøya er omfattet av «Forskrift om Verneplan for Hovedøya – Hovedøya landskapsvernområde med plantelivsfredning i Oslo kommune», og er vernet etter naturmangfoldloven.

Uttalelser og merknader til søknaden

Uttalelser fra andre myndigheter og etater

Statsforvalteren har gitt tillatelse til utskifting av rutebåtkaia i Hovedøya landskapsvernområde, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Tillatelsen er gitt med vilkår. Vedtaket kan leses i sin helhet i saken. Vedtaket er datert 24.03.2021.

Bymiljøetaten uttaler at de er positive til den planlagte kaiutvidelsen. Uttalelsen er datert 02.12.2020.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten uttaler seg kun til kaiutvidelsen på Gressholmen som blir behandlet i en annen byggesak med saksnummer 202106243. Uttalelsen er datert 17.12.2020.

Byantikvaren vil ikke motsette seg tiltaket. Uttalelsen er datert 21.12.2020.

Vann- og avløpsetaten uttaler at rammetillatelse kan anbefales. Uttalelsen er datert 30.11.2020.

Norsk Maritimt Museum har ingen innvendinger til tiltakene slik de er beskrevet. Uttalelsen er datert 15.12.2020.

Oslofjordens Friluftsråd uttaler: «Vi er positive til at det tilrettelegges for at ny el-ferge kan anløpe de populære og mye besøkte Osloøyene. Vi kan ikke se at nye tiltak på Hovedøya er til skade for naturmiljøet. Selv om vi ikke finner det nærmere omtalt antar vi selvfølgelig at det legges opp en universell utforming av nytt kaianlegg på Hovedøya som bl.a. ivaretar rullestolbrukere (...) Det er foreslått en flytebrygge med dypvannsbeholdere, noe OF selv har god erfaring med i flere friområder. Det er effektivt i renovasjonssammenheng og skaper mindre lukt i sommerhalvåret samtidig som den vil være lett tilgjengelig både fra land- og sjøside. Muligens kunne flytebrygga også tilrettelegges for ilandstigning fra kajakk for padlere på tur som bl.a. ønsker seg en tur på kroa eller en tur i land». Uttalelsen er datert 15.12.2020.

Oslo Havn vurderer at tiltaket til ikke vil ha større innvirkning på sjøveis nytte- eller fritidstrafikk i området i negativ retning, ei heller berøre forsvars eller beredskapsinteresser i aktuelt farvann jf. havne- og farvannsloven § 14. Uttalelsen er datert 03.12.2020.

Kystverket uttaler: «Alle tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i farvannet krever tillatelse etter § 14. Belysning av kaianlegg, men også belysning av anleggsarbeidene vil være søknadspliktige etter havne- og farvannsloven § 14, og vil kunne kreve tillatelse med

hjemmel i havne- og farvannsloven. Avgjørende for om et tiltak er søknadspliktig vil være hvilken påvirkning tiltaket kan ha på sikkerheten eller den allmenne ferdselen i farvannet. Det er tilstrekkelig at det er en rimelig mulighet for at tiltaket kan virke forstyrrende på ferdselen, for eksempel ved at trafikken forsinkes, vanskeliggjøres eller utsettes for fare som følge av tiltaket. En eventuell søknad om belysning etter havne- og farvannsloven sendes til Kystverket, som gjør en vurdering av hvem av lokal havnemyndighet og Kystverket som har beslutningsmyndighet.

Belysningen på kaianlegg må innrettes på en slik måte at det ikke virker blendende på de sjøfarende eller forstyrrende på navigasjonsinstallasjoner, eller på andre måter påvirker sjøsikkerheten eller vanskeliggjør navigering, noe som for øvrig også gjelder belysningen under selve anleggsarbeidet.

Tiltaket må gjennomføres på en slik måte at det er til minst mulig ulempe og ikke til fare for sikkerheten for den alminnelige ferdsel i området.

Det kan ikke fattes vedtak etter havne- og farvannsloven, før tiltak er i tråd med plan og/eller det foreligger dispensasjon(er) jf. havne- og farvannsloven § 14 fjerde ledd.»

Ansvarlig søkers redegjørelse

Vi viser til ansvarlig søkers fullstendige redegjørelse i søknaden.

Plan- og bygningsetatens vurdering

Kommuneplanens konsekvenser for tiltaket

Vurdering av unntak fra kravet om områderegulering

Vi har vurdert at tiltaket ikke medfører vesentlig økt miljøbelastning for omgivelsene i form av trafikk, støy og forurensning, andre vesentlig negative virkninger for nærmiljøet (bygde og naturgitte omgivelser, kulturminner, verdifull vegetasjon, byrom m.m.), eller vesentlig negative virkninger for nasjonale og vesentlige regionale kulturminneverdier som angitt på temakart for kulturminnevern T5.

Tiltaket utløser derfor ikke kravet om reguleringsplan, jf. kommuneplanen § 3.2, jf. pbl. §§ 11-10 nr. 1, 12-1.

Tiltakets kvaliteter

Eiendommens og tiltakets plassering i naturgitte omgivelser

Når tiltaket berører spesielle naturtyper eller arter (naturmangfold), fastslår naturmangfoldloven (nml.) § 7 at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer for vår vurdering.

Hovedøya er omfattet av «Forskrift om Verneplan for Hovedøya – Hovedøya landskapsvernområde med plantelivsfredning i Oslo kommune». I henhold til formålsparagrafen i forskriften, er formålet med vernet er å bevare et vakkert, særegent og historisk verdifullt natur- og kulturlandskap, samt et rikt planteliv og vitenskapelig interessante geologiske forekomster som bidrar til å gi området dets karakter.

Det er Statsforvalteren som fatter vedtak etter verneforskriften. Statsforvalteren har gitt tillatelse til ombyggingen av kaianlegget. I vedtaket skriver Statsforvalteren:

«Den nye kaia ser ikke ut til å være i konflikt med registrerte truede naturtyper, men noen få meter fra tiltaksområdet er det registrert en forekomst av åpen grunnlendt kalkmark. Det er også registrert hagemark og rik edellauvskog i nærheten. Området rundt kaia er registrert som et viktig område for flere arter av stor og særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, blant annet hettemåke (VU), lomvi (CR), bakkekløver (VU), oslosildre (NT) og svartmispel (VU). I Artskart er det registrert funn av blant annet ærfugl (NT), fiskemåke (NT), hettemåke (VU), hønehaug (NT) og oslosildre (NT) i nærheten av kaia, samt insektet *Fenusa ulmi* (NT). Det er registrert flere fremmede arter innenfor eller i nærheten av tiltaksområdet, blant annet kanadagullris (SE), russesvalerot (SE), sibirbergknapp (SE), gravbergknapp (SE), hvitdodre (SE), vinterkarse (SE) og kuletistel (HI). (...) Etter vår vurdering vil ikke tiltaket medføre vesentlig skade på naturverdiene, og faren for dette kan begrenses ytterligere ved at det settes vilkår til tillatelsen. Vi kan heller ikke se at utskifting av kaia vil føre til en vesentlig endring av landskapets art og karakter».

Vi anser at tiltaket ivaretar hensynet i verneforskriften og at hverken tiltaket i seg selv eller anleggsarbeidene medfører vesentlig skade på naturverdiene i området.

Plan- og bygningsetaten vurderer at utskifting og utvidelse av kaianlegget for å tilrettelegge for ny elektrisk passasjerferge ikke vil påvirkning på naturmangfoldet på Hovedøya vesentlig. Å legge til rette for nye elektrisk ferge kan heller føre til en forbedring av situasjonen for naturen og dyrelivet på Hovedøya, fordi den nye fergen medfører betydelig mindre forurensning i sjøen og støy for omgivelsene.

Tiltaket berører ikke kulturminner eller antikvariske verdier

Hovedøya som helhet er oppført på Byantikvarens gule liste. Det er i hovedsak klosterruinene og et sikringsområde rundt ruinene som er fredet etter kulturminneloven. Det omsøkte tiltaket ligger ca 220 meter fra arealene som er fredet.

På bakgrunn av uttalelsene fra Norsk Maritimt Museum og Byantikvaren vurderer Plan- og bygningsetaten at tiltaket ikke berører erkjente kulturminner eller antikvariske verdier på Hovedøya, og at tiltaket ivaretar hensynene til kulturell verdi jf. pbl. § 31-1.

Tiltakets utforming og plassering

Den eksisterende kaia på Hovedøya består av en betongsbrygge og en trebrygge på ca. 65 m² som er fundamentert på stålørspeler. Trebrygga skal rives og deponeres, mens eksisterende

betongkonstruksjon på land beholdes. Det skal legges 25 cm påstøp på toppen av betongkonstruksjonen.

Til erstatning for trebryggen som fjernes skal det gjenbrukes en flytebrygge som i dag ligger på Rådhusbrygge 4. Flytebrygga skal slepes til Hovedøya og etableres med to vertikale glidepeler (stålørspeler) som forankres til betongfundamenter på land. Trebryggen er i dag 10 m x 7,5 m. Den nye flytebryggen måler 13,8 m x 13,8 m, og være dermed større enn bryggen som rives.

Tiltakets tekniske kvaliteter

Flytebryggen bygges med ulike høydenivåer. Høyeste nivå, hvor landgangene fra landsiden avsluttes, ligger på ca. k. 2,44. Derfra går det en trapp og rampe, ned til ca. k. 1,80 for videre ombordstigning. Det skal monteres håndløpere, rekkverk og elektriske porter som kan styres fra fergen.

Det skal etableres to lysmaster på kaia, som erstatter eksisterende belysning. Lysmastene skal plasseres på toppen av de vertikale glidepelene som fundamenteres i sjøbunnen. Lysmastenes høyde skal være på ca 2 meter og prosjekteres slik at det ikke blander fører av fergen eller er til sjenanse for annen trafikk i havnebassenget.

Universell utforming

Det er i prosjekteringen av kaianlegget lagt vekt på passasjerflyt og universell utforming. Både venteområdet og landganger vil tilfredsstillende kravene i TEK17.

Dispensasjon

Det er søkt om dispensasjon fra hovedformål *friluftsområde i sjø* i kommuneplanen § 13. Plan- og bygningsetaten antar at dispensasjonssøknaden beror på en misforståelse. Fergeanløpet og arealet hvor den nye flytebryggen skal plasseres er avsatt til hovedformål *bruk og vern av sjø og vassdrag* i kommuneplanen. Plan- og bygningsetaten har vurdert at ombyggingen og den mindre utvidelsen av kaianlegget, slik den er prosjektert i søknaden, er i tråd med hovedformålet i kommuneplanen. På bakgrunn av at tiltaket er i tråd med kommuneplanen, avviser dispensasjonssøknaden, og den blir ikke behandlet i rammetillatelsen.

Det er også søkt om dispensasjon fra plan- og bygningsloven § 1-8 som gjelder forbud mot tiltak i 100 meters belte mot sjø. Plan- og bygningsetaten vurderer at forbudet ikke gjelder for tiltak i samsvar med plankartet og planbestemmelsene for kommuneplanen på Hovedøya, som i tillegg legger til rette for ferdsel til sjøs jf. plan- og bygningsloven § 1-8, fjerde ledd. Vi avviser derfor søknaden om dispensasjon fra § 1-8, og den blir heller ikke behandlet i denne rammetillatelsen.

Godkjente tegninger og kart

Følgende tegninger og kart er lagt til grunn for tillatelsen, sak 202105460			
Beskrivelse	Tegningsnr	Dato	PBE-id
Situasjonsplan			1/17
Utomhusplan	L-20-01-200	12.02.2020	1/18
Illustrasjon - Nytt kaianlegg Hovedøya	H-01	12.02.2021	1/19

Ansvar

Følgende foretak har erklært ansvarsrett i tiltaket, sak 202105460	
Organisasjonsnr Navn	Beskrivelse
962392687 NORCONSULT AS	SØK - Ansvarlig søker, tkl.1
962392687 NORCONSULT AS	PRO - Plassering av tiltaket, tkl.2
962392687 NORCONSULT AS	PRO - Landskapsarkitektur, tkl.2

Byggesaksforskriften stiller krav om obligatorisk uavhengig kontroll

Byggesaksforskriften (SAK10) § 14-2 stiller krav om obligatorisk uavhengig kontroll for prosjektering (PRO) og utførelse (UTF) av enkelte fagområder. Kontrollen skal gjennomføres slik ansvaret er beskrevet i SAK10 § 12-5.

Plan- og bygningsetatens konklusjon

Tiltaket tilfredsstiller plan- og bygningslovens bestemmelser, og vi godkjenner søknaden.

Vilkår i den videre prosessen

Dere må søke og ha fått igangsettelsestillatelse før dere setter i gang arbeidene. Erklæringer om ansvarsretter for utførelse må være sendt inn før arbeidene starter. Gjennomføringsplanen må oppdateres og innsendes hver gang det skjer en endring i ansvarsforholdene og ved søknad om endring, igangsettingstillatelse, brukstillatelse og ferdigattest.

Vilkår for igangsettingstillatelse

- erklæring om ansvarsrett for prosjektering av miljøsanering
  - Tiltaket utløser krav om avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse.

Vilkår for ferdigattest

Når tiltaket er ferdig, må dere søke om ferdigattest. Dersom dere ønsker å søke om midlertidig brukstillatelse før ferdigattest, skal det kun gjenstå mindre vesentlig arbeid. Dere må opplyse om gjenstående arbeid, bekrefte at sikkerhetsnivået er tilfredsstillende og oppgi tidspunkt for ferdigstilling.

Hvis det er satt vilkår for brukstillatelse må disse være oppfylt før du kan få ferdigattest. Dette må være dokumentert enten ved søknad om brukstillatelse eller søknad om ferdigattest. I tillegg må du sende oss følgende dokumentasjon:

- sluttrapport med avfallsplan for bygg- og anleggsavfallet og kvitteringer fra avfallsmottaker
  - Plan- og bygningsetaten vil vurdere å føre tilsyn med ansvarlig foretak. Plan- og bygningsetaten skal føre tilsyn med at tiltak gjennomføres i samsvar med gitte tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven (pbl), jf. pbl § 25-1.

Søk via byggesakens prosjektside

Alle byggesaker har en egen prosjektside, der dere kan søke om igangsettingstillatelse, midlertidig brukstillatelse og ferdigattest. Prosjektsiden finner dere på

<http://innsyn.pbe.oslo.kommune.no/prosjektside/redirect?saksnr=202105460>

Rammetillatelsen gjelder i tre år

Tiltaket må være lovlig satt i gang innen tre år, ellers faller rammetillatelsen bort. Det betyr at dere må ha satt i gang arbeidene i tilstrekkelig tid før fristen løper ut.

Fristen begynner å løpe fra vedtaksdatoen, og den kan ikke forlenges, jf. pbl. § 21-9. Dersom det klages på vedtaket, er fristen tre år regnet fra det endelige vedtaket i klagesaken.

Klageadgang

Det er mulig å klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra du mottar dette vedtaket. Se våre nettsider <https://www.oslo.kommune.no/plan-bygg-og-eiendom/klage/klag-pa-vedtak-i-byggesaker/>

Vennlig hilsen

Vida Juul Oftebro - saksbehandler

Jon Erik Reite Bang - enhetsleder

avdeling for byggeprosjekter

åpen by store bygg og anlegg

Kopi til:

Bymiljøetaten, Postboks 636 Løren, 0507 OSLO

Skjema for søknad om mudring, dumping og utfylling i sjø og vassdrag

Skjemaet sendes elektronisk til Statsforvalteren i Oslo og Viken, sfovpost@statsforvalteren.no

1 Generell informasjon

a Søker (tiltakshaver)

Navn: Oslo kommune ved Bymiljøetaten
Adresse: Karvesvingen 3, 0579 Oslo
Tlf.: 976 28 731
e-post: Truls.korsaeth@bym.oslo.kommune.no

b Kontaktperson (søker eller konsulent)

Navn: Norconsult AS
Adresse: Kjørboveien 22, 1337 Sandvika
Tlf.: 994 77 491
e-post: Amalie.sofie.liane@norconsult.com

c Ansvarlig entreprenør (hvis kjent)

Navn: Arne Rød & Co AS
Adresse: Østerøyveien 35, 3236 Sandefjord
Tlf.: 33 48 30 90
e-post: Chriss@arneroed.no

2 Beskrivelse av tiltaket ved mudring

a Type tiltak

Mudring fra land
Mudring fra fartøy (lekter, båt)
Peling fra fartøy (lekter)

b Lokalisering

Kommune: Oslo kommune
Stedsnavn: Gressholmen
Gnr/bnr: 202/1
Koordinater
(UTM): 6646261 260789

Legg ved kart i målestokk 1:50.000 (oversikt) og 1:1000 med inntegnet areal (lengde og bredde) på området som skal mudres. Eventuelle prøvetakingspunkter skal avmerkes på kartet.

c Formål

Privat brygge

Felles båtanlegg

Infrastruktur

Kabel/sjøledning

Annet forklar:

Norconsult er engasjert av Bymiljøetaten i Oslo kommune for å prosjektere forbedring av kaier ved Gressholmen og Hovedøya i Indre Oslofjord. Rehabiliteringen inkluderer tiltak som omfatter forbedring av rutebåtkaiene.

Denne søknaden gjelder tiltak på Gressholmen.

Tiltaket er beskrevet i miljørisikovurdering i vedlegg 4.

d Mengde som skal mudres (oppgi også usikkerhet):

Tiltaket gjelder peling, se vedlegg 4 for mer informasjon.

e Areal som berøres av tiltaket (vises også i kart):

300 m² ± 50 m²

f Mudringsdybde (hvor dypt ned i sedimentet det skal mudres/til hvilken kotehøyde):

Tiltaket gjelder peling, se pkt h, annen forklaring

g Vanddyp før tiltak

1-3 m

h Tiltaksmetode:

Gravemaskin, bakgraver

Grabbmudring

Sugemudring

Sprengning

Peling

Boring

Annet forklar:

Se miljørisikovurdering i vedlegg 4 for mer informasjon.

Analyser (sett kryss):

Kvikksølv (Hg)	☐	Nikkel (Ni)	☐	Totalt organisk karbon (TOC)	☐
Bly (Pb)	☐	TBT	☐	Tørrstoff	☐
Kobber (Cu)	☐	PAH	☐	Kornfordeling	☐
Krom (Cr)	☐	PCB	☐	Annet (angi nedenfor)	☐
Kadmium (Cd)	☐	Bromerte (PBDE, HBSD)	☐		
Sink (Zn)	☐	Perfluorerte (PFOS)	☐		

Sedimentenes sammensetning (angi %):

- i Prøvetaking av sedimentene på mudringslokalitet (analyserapport vedlegges søknaden)

Grunnet tiltakets art og omfang (slå ned ti peler), er det ikke gjennomført prøvetaking innenfor tiltaksområdet.

Se miljørisikovurdering i vedlegg 4 for mer informasjon.

Grus:		Skjellsand:		Leire:	
Sand:		Silt:		Annet:	

- j Beskriv planlagte tiltak for å hindre/ redusere forurensning:
Når pelen slås ned i sedimentet vil den fortløpende dytte sedimentet til side for å få plass. Denne delen anses ikke å spre partikler. Mens slaget på pelen må anses å kunne skape vibrasjoner på sjøbunnen og dermed kunne medføre en begrenset spredning av sediment. Det skal gjøres en vurdering vedrørende muligheten for å sette opp siltgardin ved tiltaksområdet. Behovet for bruk av siltgarden for partikkelsperre for å minimere spredning av eventuell forurensning i området skal da også vurderes.
- k Beskriv planlagt disponeringsløsning for overskuddsmasser:
Pelene vil fortrenge sedimentet, det vil derfor ikke være overskuddsmasser fra tiltaket.
- l Tidsperiode for gjennomføring av tiltak:
Høst 2021, tiltaket vil gjennomføres etter 15 september. Endelig tidsplan leveres når den er satt.
(Legg ved en tidsplan for gjennomføringen)

- m Berørte eiendommer inkl. naboer:

Eier:	Gnr:	Bnr:
Oslo kommune	202	1

3 Beskrivelse av tiltaket ved utfylling/dumping

Skal ikke gjennomføres i dette prosjektet.

4 Lokale forhold

Beskriv følgende forhold på lokaliteten(e) i vedlegg:

- a) Bunnforhold og sedimentenes beskaffenhet

Registrering av bløtbunnsområder i tiltaksområdet tilsier at sedimentet kan forventes å bestå av delvis finere partikler.

- b) Naturforhold
Se vedlegg 4.

c) Områdets bruksverdi (fiske, rekreasjon, friluftsliv etc.)
Området blir mye brukt til rekreasjon og friluftsliv. Hovedsesong er sommerstid og tiltaket er planlagt å gjennomføres i tiden med lite trafikk ut til øyene.

d) Annen bruk av området (næringsinteresser)
Det er sendt ut forhåndsuttalelser til flere interessenter i området, blant annet DNT, Gressholmen båtforening, Oslofjordens friluftsråd og kommunale avdelinger. Det har ikke kommet motstillinger til tiltaket.

e) Forurensningskilder i nærheten (aktive og historiske)
Det er en småbåthavn ved Gressholmen, men ingen andre kjente kilder som har utslipp rundt tiltaksområdet.

5 Behandling av andre myndigheter

	ja	nei
a Er tiltaket i tråd med gjeldende plan for området? Angi plangrunnlag: Tiltaket er i tråd med reguleringsplanen, men krever dispensasjon fra Plan- og bygningsloven fordi tiltaksområdet ligger innenfor 100 m belte fra sjø. Rammetillatelsen med godkjent dispensasjon vil ettersendes når den er ferdigstilt.	☐	☐
b Er tiltaket vurdert og eventuelt behandlet etter annet lovverk i kommunen? (Hvis ja må kopi av tilbakemelding eller vedtak legges ved)	☐	☒
c Er tiltaket vurdert av kulturmyndighetene? (Hvis ja må kopi av tilbakemelding eller vedtak legges ved) Byantikvaren og norsk maritimt museum har vurdert tiltaket og har ingen innvendinger til tiltaket.	☐	☒
d Ved tiltak i vassdrag: Er tiltaket vurdert av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) etter Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)?	☐	☒
e Ved tiltak i vassdrag: Er tiltaket vurdert av Fylkeskommunen etter Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)?	☐	☒

Andre opplysninger som er av betydning for saken vedlegges søknaden

6

Liste over vedlegg

Vedlegg 1 Oversiktskart

Vedlegg 2 Detaljkart

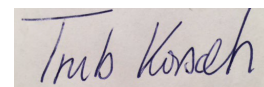
Vedlegg 3 Tegning med peler

Vedlegg 4 Miljørisikovurdering

Vedlegg 5 Tillatelse til etablering av ny fergekai og utbedring av gangsti i Gressholmen-Rambergøya naturreservat

Oslo, 6. juli 2021

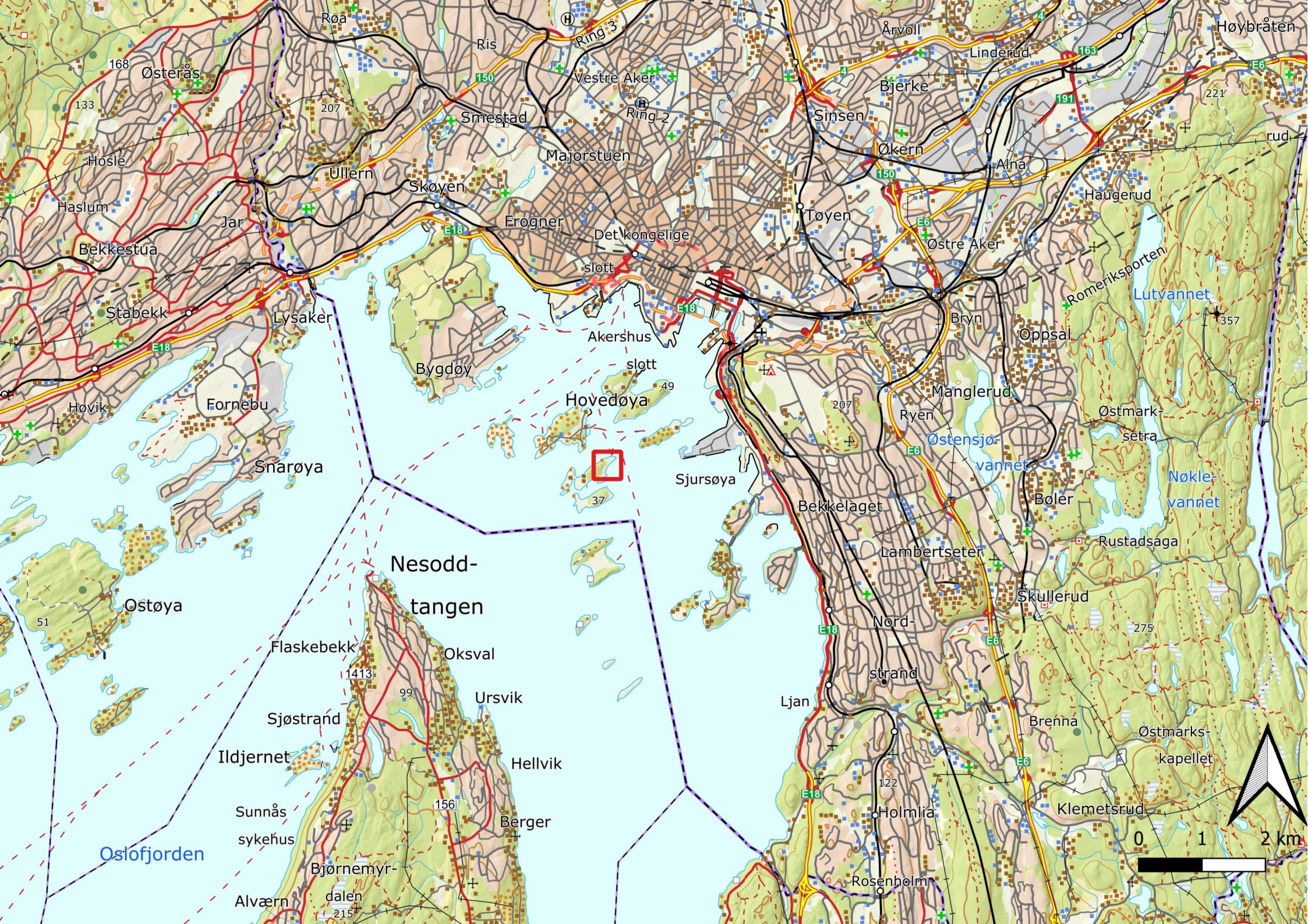
Sted, dato

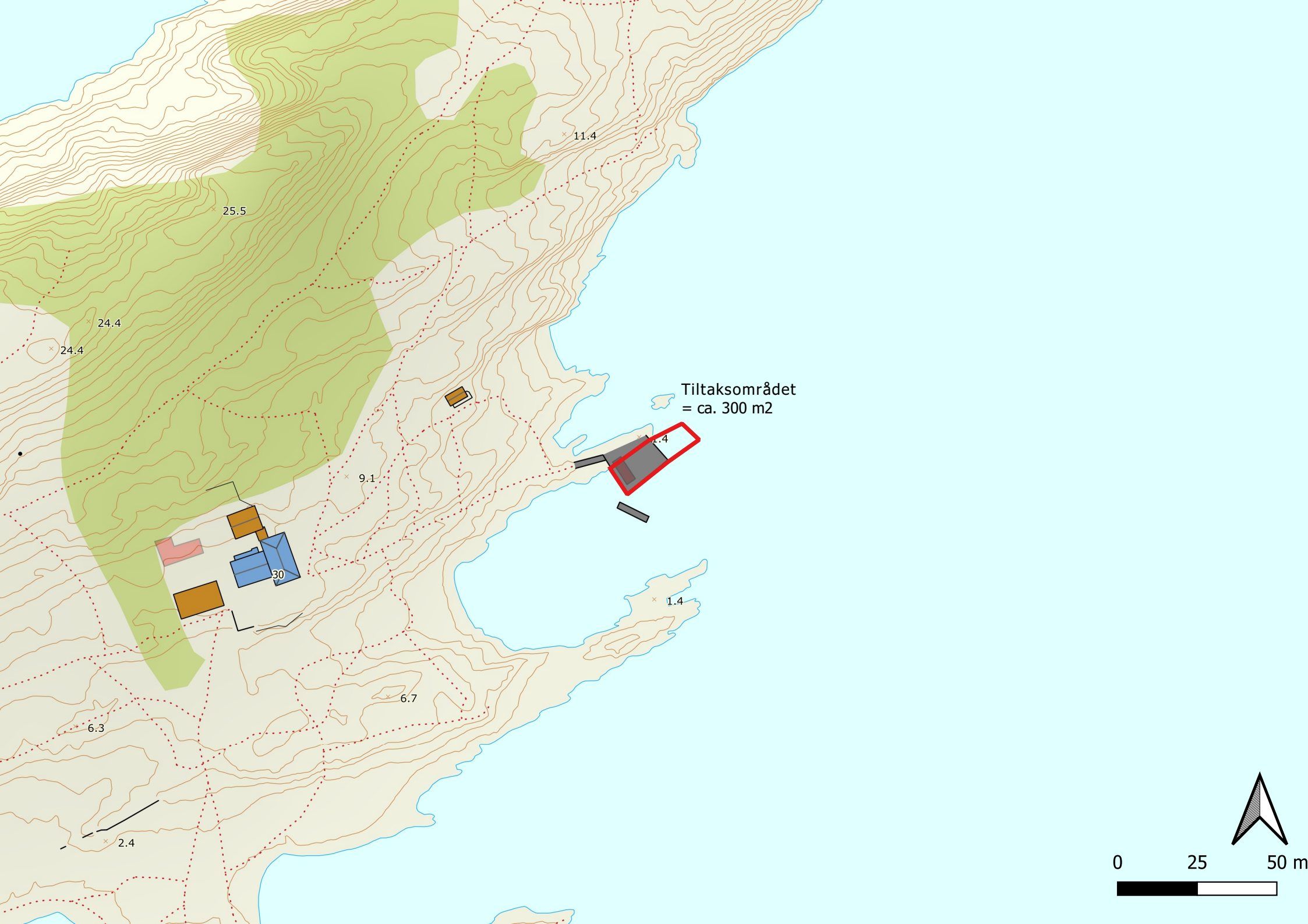
Truls Korsæth

Søkers underskrift

25.5

11.4

24.4

24.4

Tiltaksområdet
= ca. 300 m2

9.1

1.4

30

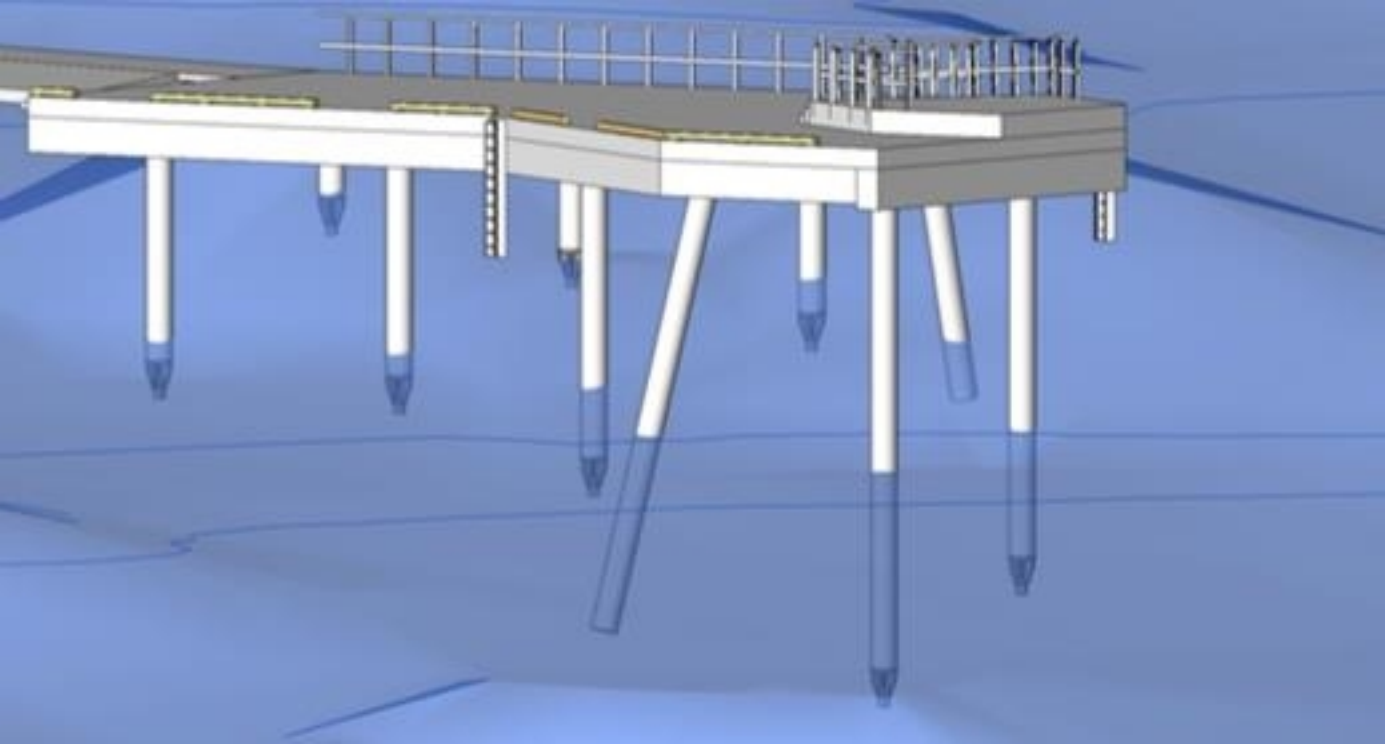
1.4

6.7

6.3

2.4

0 25 50 m

► Rehabilitering av kaier ved Gressholmen og Hovedøya, Oslo. Miljørisikovurdering av ramming av peler i sjøbunnen.

Sammendrag/konklusjon

I forbindelse med nye el-ferger til øyene i indre Oslofjorden må kaiene ved Gressholmen og Hovedøya utbedres for å kunne ta imot fergene. Norconsult har på oppdrag fra Bymiljøetaten utført en miljørisikovurdering av tiltakene som en støtte til søknad om ramming av peler i området.

Miljørisikoen er vurdert å være liten til ubetydelig ved Gressholmen og Hovedøya, grunnet tiltakets størrelse i tid og omfang.

Naturmiljøet ved både Gressholmen og Hovedøya kan bli negativt påvirket under anleggsarbeidet. Tiltak for å hindre vibrasjoner, partikkelspredning i sjø, og utslipp og avrenning av oljesøl o.l., og spredning av avfall fra anleggsvirksomhet bør iverksettes. Planleggingen av anleggsarbeidene bør utføres som et samarbeid mellom byggherre og entreprenør.

Gjennomføringstidspunkt for anleggsarbeidene er høst 2021 og skal legges utenom 15. mai - 15. september, som er kjerneperioden for høytid for fritidsaktiviteter ved sjø, og høy biologisk aktivitet.

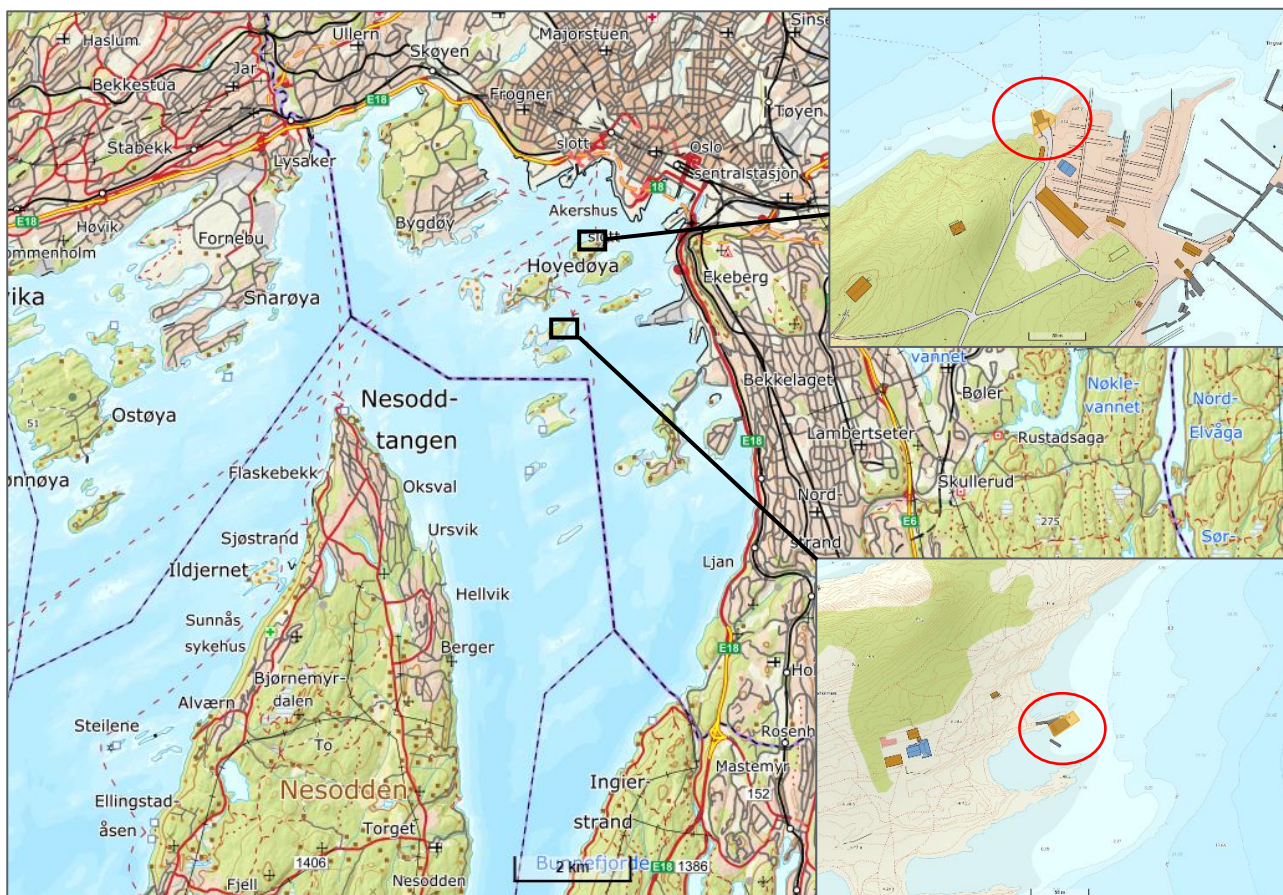
C02	2021-07-04	Til godkjenning hos oppdragsgiver	AmaLia	BeBre	FreGis
A01	2021-07-01	For fagkontroll	AmaLia	BeBre	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Innledning

Oslo kommune, bymiljøetaten skal etablere nye kaier ved allerede eksisterende kaianlegg ved Gressholmen og Hovedøya (Figur 1). Bakgrunnen er at nye el-ferger skal gå som rutebåter mellom øyene i Indre Oslofjord, og dagens kaianlegg er ikke dimensjonert for de nye fergene. Tiltaket vil ha stor rekreasjonsverdi for øyene og bruken av Oslofjorden.

Figur 1: Kart over de to lokalitetene hvor det etableres nye kaier. Innfelt øverst til høyre er tiltaksområdet ved Hovedøya (i gult), og innfelt nederst til høyre er tiltaksområdet ved Gressholmen (i gult).

Norconsult er engasjert av Bymiljøetaten i Oslo kommune for å prosjektere rehabilitering av kaier ved Gressholmen og Hovedøya i Indre Oslofjord. Oppdraget inkluderer søknad om tillatelse om tiltak i sjø.

Dette dokumentet omhandler en miljørisikovurdering av peling i sjø mht. naturverdier, spredning av forurensning, etc. Vurderingen er utført på bakgrunn av tilgjengelig og relevant grunnlag fra prosjektet.

2 Tiltak

2.1 Gressholmen

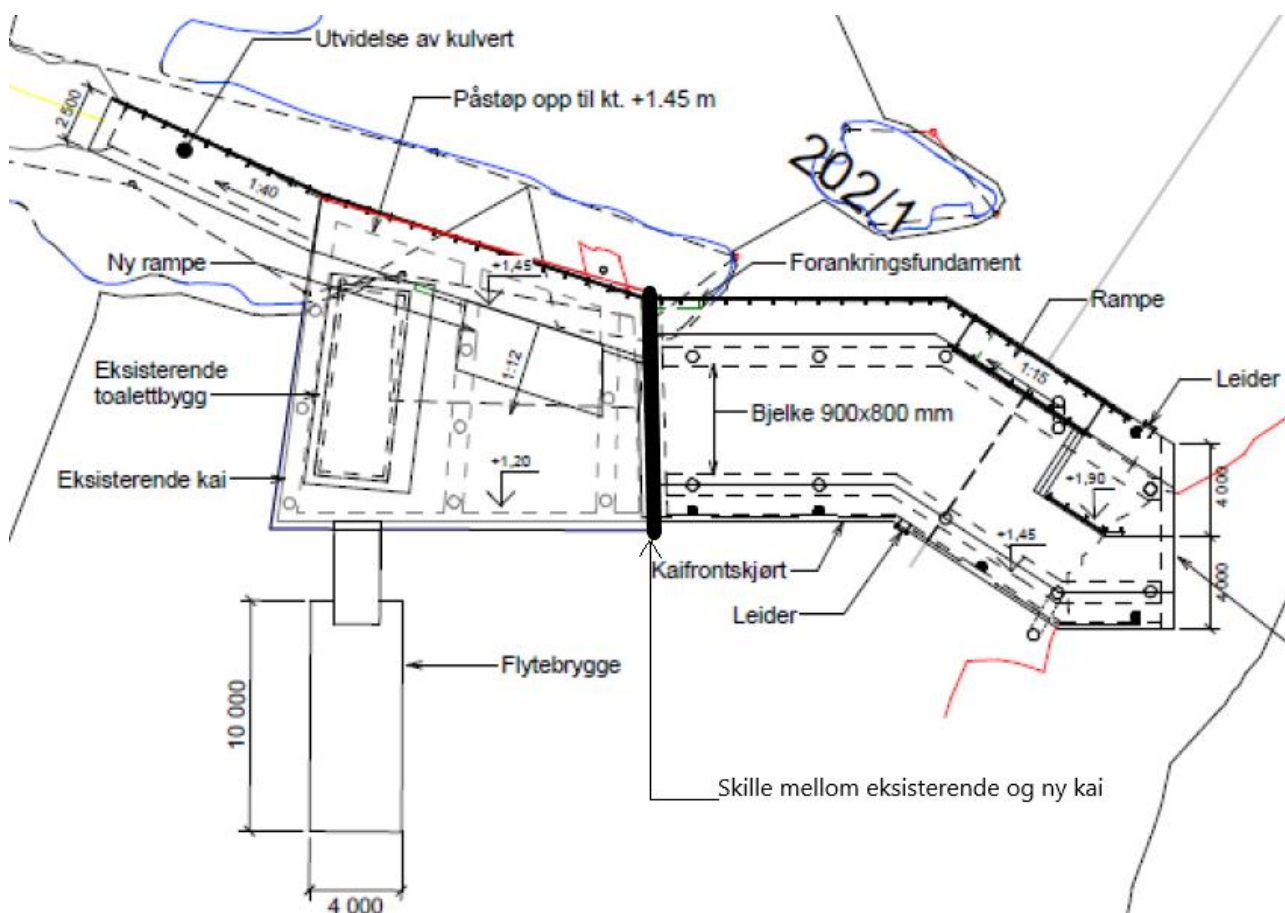
Den eksisterende kaien på Gressholmen består av betongkai fundamentert på stålrørspeler. Kledningen av tre, kaifrontlisten og 2 pullerter er planlagt å fjernes før byggestart. I tillegg ligger det en gammel flytebrygge i bukta ved Gressholmen som fjernes og leveres til lovlig mottak.

Den eksisterende bryggen skal utvides mot nordøst og det er planlagt to nivåer med rampe imellom. Den nye bryggen skal dimensjoneres for å ta imot den nye el-fergen.

Kaien planlegges fundamentert til fjell med 10 massive stålrørspeler. Pelene skal rammes/slås ned mellom 1 og 4 meter ned i sedimentet og vil dermed fortrenge/dytte til side ca. 6,5 m³ sediment.

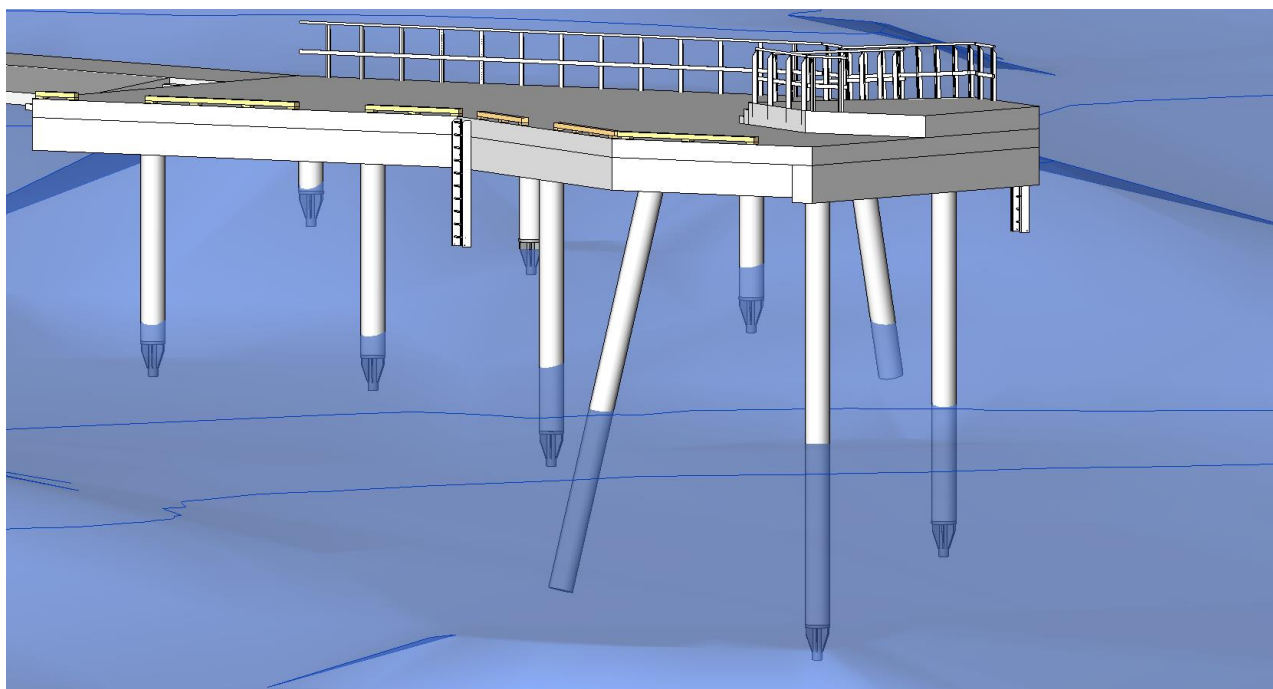
Tiltaket med peling i sjø er estimert til å vare opp mot en uke. Det som er tidkrevende er å holde på plass/avstive pelene etter rammingen, ikke selve rammingen av pelene. Pelene skal rammes i løsmassedybder på mellom 1 og 5 meter, men flesteparten ligger mellom 1 og 2 meter, se Figur 3.

Totalsonderingene som er utført på Gressholmen indikerer at det ikke vil være problemer å ramme pelene gjennom løsmassene.

Figur 2: Oversikt over tiltaksområdet ved Gressholmen. Merk at ny kai etableres til høyre.

Fylte stålrørspeler	Erstattet volum av løsmasser ved ramming [m ³]	Berørt areal [m ²]
10 peler, ø 508 mm	6.5	2

Figur 3: Peler som skal etableres ved Gressholmen. Sjøbunn er illustrert med blå farge.

2.2 Hovedøya

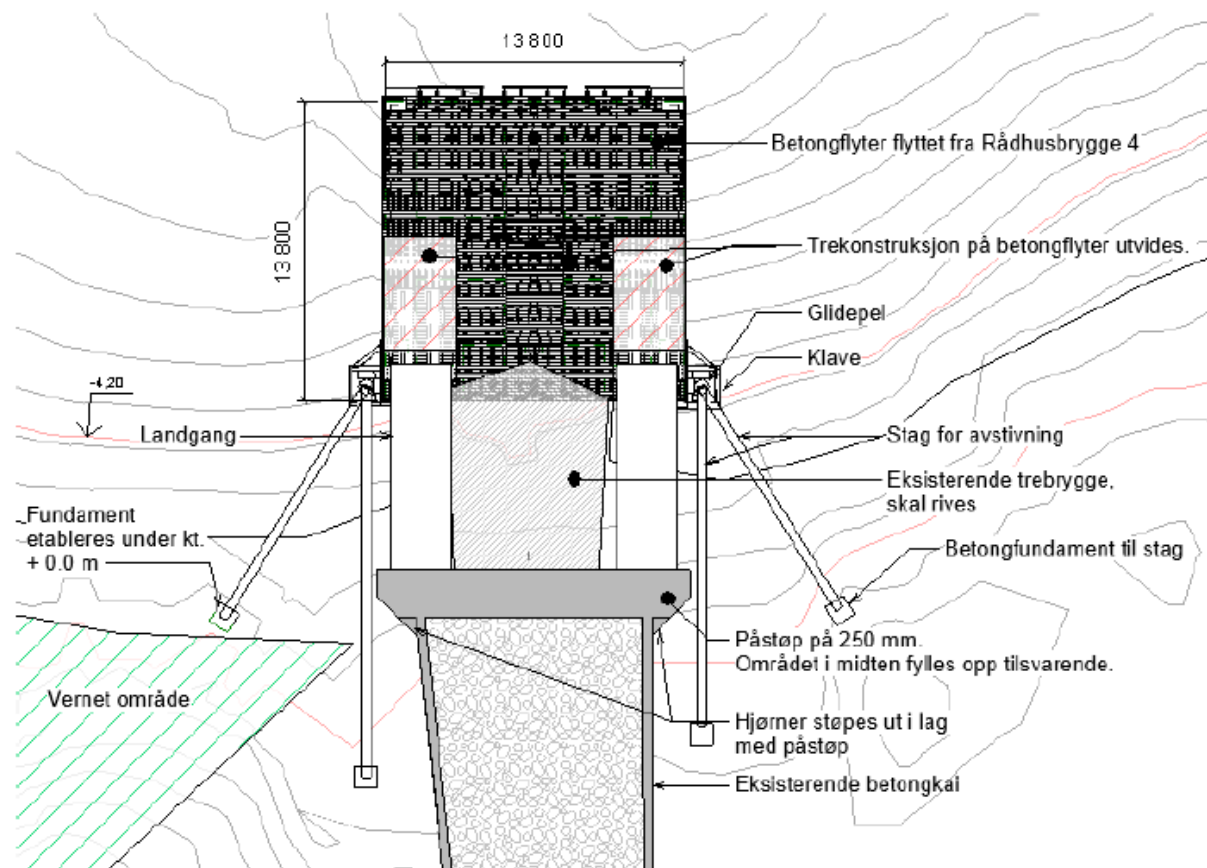
Den eksisterende kaien på Hovedøya består av trebrygge på ca. 65 m² som er fundamentert på stålørspeler. Trebryggen skal rives og deponeres, mens eksisterende betongkonstruksjon på land beholdes.

For den nye bryggen skal man gjenbruke en flytebrygge som i dag ligger på Rådhusbrygge 4. Flytebryggen skal slepes til Hovedøya og fastholdes med to vertikale glidepeler (stålørspeler ø711 mm) som forankres horisontalt med fire stag til betongfundamenter på land (Figur 4). Eksisterende landganger skal gjenbrukes.

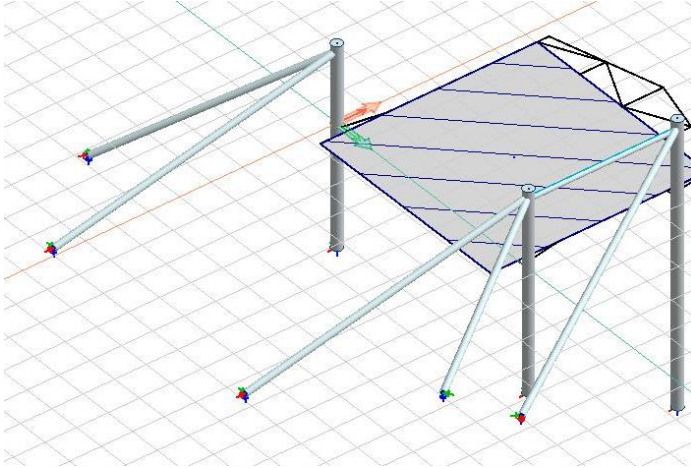
De to stålørspelene som skal rammes til fjell er estimert å etableres ca. 2-3 meter ned i løsmassene, iht. totalsonderinger, og vil erstatte et volum av løsmasser på ca. 2-2.5 m³. Berørt areal blir 1 m².

Det vurderes å sette inn en ekstra pel som ekstra støtte for å kunne ta imot to ferger samtidig. Den vil da bli plassert i nordøstlige delen av kaien som vist på (Figur 5). Totalsonderinger viser av løsmassetykkelsen er omtrent 1.5 meter i området hvor den ekstra pelen eventuelt skal etableres. Den ekstra pelen vil da erstatte et volum av løsmasser på ca. 0.5-1 m³, og berøre et areal på ca. 0.5 m²

Fylte stålørspeler	Erstattet volum av løsmasser ved ramming [m ³]	Berørt areal [m ²]
2 peler, ø 711 mm	2.0 - 2.5	1.0
1 ekstra pel i front, ø 711 mm	0.5 – 1.0	0.5

Figur 4: Plan over kai på Hovedøya.

Figur 5: Peler ved kaien ved Hovedøya. Ekstra potensiell pel er vist i front av kaien, til høyre i bildet.

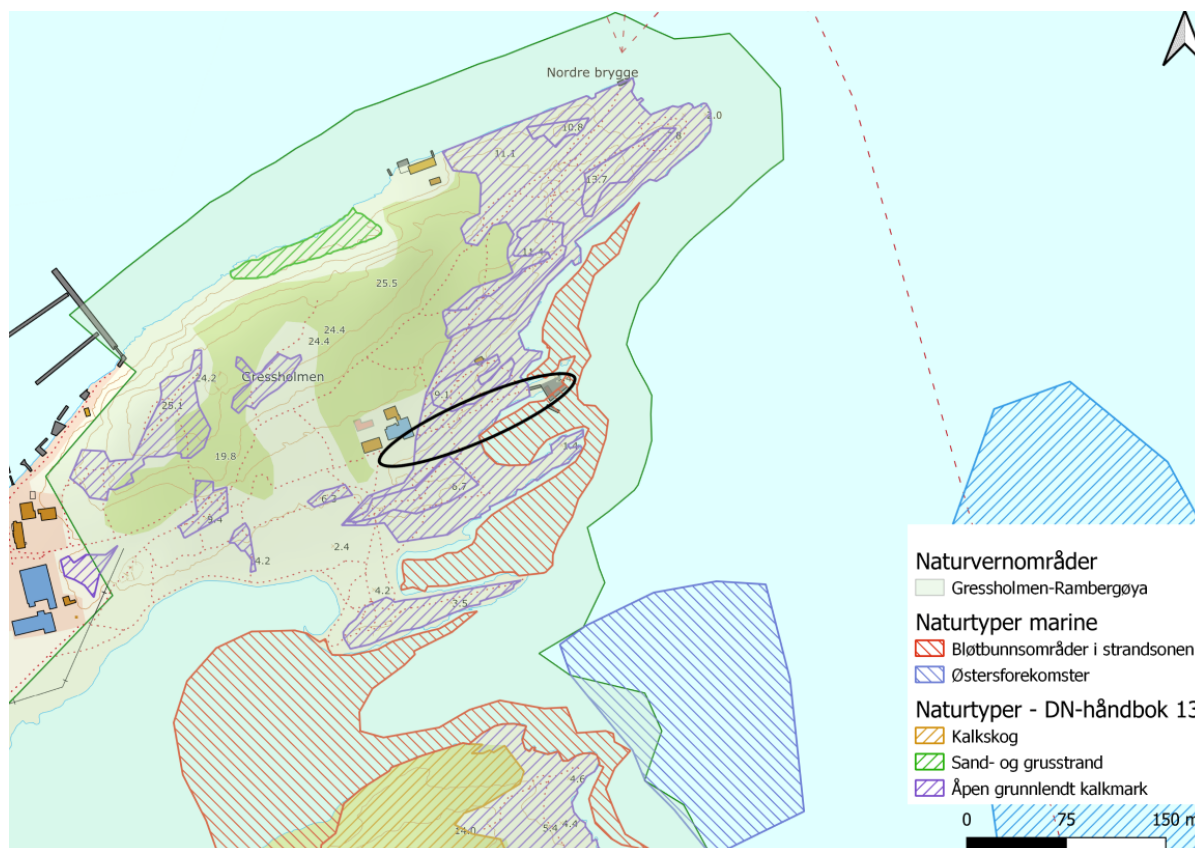

3 Områdebeskrivelse

Tiltaksområdene ligger i vannforekomst «Bekkelagsbassenget» (vannforekomst-ID 0101020702-2-C). Vannforekomsten har vanntype beskyttet kyst/fjord. Miljømål for vannforekomst Bunnefjorden er å oppnå «**god**» økologisk og «**god**» kjemisk tilstand (Direktoratsgruppen, 2019). Dagens økologiske tilstand er «**dårlig**». Dagens kjemiske tilstand er «**dårlig**», men med lav presisjon. Det er registrert påvirkning av diffus avrenning fra båter og transport i stor grad, og middels grad av diffus avrenning fra byer, spillvannslekkasjer, regnvannsoverløp. Fysiske endringer som havneanlegg, mudring og landvinning har påvirket vannforekomsten i stor grad. Det er registrert introdusert arter som stillehavsøster som påvirker området i stor grad (vann-nett.no 05.05.2021).

Det er registrert marine habitater som bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrassamfunn og østersforekomster i vannforekomsten. Ved tiltaksområdet ved Gressholmen er det registrert bløtbunnsområder i strandsonen (Figur 6), mens nærmeste registrerte forekomst ved Hovedøya er ca. 700 meter unna tiltaksområdet (Naturbase 05.05.2021). Det er registrert et nasjonalt viktig gyteområde for torsk i bekkelagsbassenget. Området har høy egg tetthet og høy retensjon (Yggdrasil 05.05.2021).

Ved Gressholmen og Hovedøya er det naturreservat og det er søkt Statsforvalteren om dispensasjon fra verneforskriften. Dispensasjonen er gitt.

Figur 6: Oversikt over naturtypene som er registrert i og rundt tiltaksområdet ved Gressholmen. Tiltaksområdet er markert i sort.

I nærheten av tiltaksområdet ved både Gressholmen og Hovedøya er det småbåthavner som er en potensiell forurensningskilde til tiltaksområdet.

4 Miljørisikovurdering

Tiltakenes antatte miljørisiko mht. omliggende områder er knyttet til følgende to problemstillinger:

- Partikkelspredning ved peling
- Akutt uhellsutslipp av olje/kjemikalier fra maskiner/kjøretøy og avfall fra riggområdet i anleggsfase.

Partikkelspredning ved peling

Sedimentet i tiltaksområdet er antatt å være bløtbunn, men substratet kan variere.

Når en pel slås ned i sedimentet vil den fortløpende dytte sedimentet til side for å få plass. Denne delen anses ikke å spre partikler. Mens slaget på pelen må anses å kunne skape vibrasjoner på sjøbunnen og dermed kunne medføre en begrenset spredning av sediment. Oppvirvlingen vurderes hovedsakelig å være relatert til området rundt pelen.

Pelene skal for både Gressholmen og Hovedøya rammes i en operasjon, noe som minimerer tiden og belastningen på naturmiljøet. Tiltaket forventes gjennomført høsten 2021 med oppstart etter 15.september.

Miljørisikoen fra partikkelspredningen vurderes å være svært liten fordi tiltaket ferdigstilles over kort tid og omfanget av berørt areal av sjøbunnen og mengde løsmasser som fortrenses er lite. Likevel er det anbefalt hvis praktisk mulig å unngå rammearbeidet i fiskens gyteperiode og i tidsrommet like etterpå når yngelen vokser og etablerer seg (fra februar til mars-april). Det registrerte bløtbunnsområdet ved Gressholmen vurderes å bli påvirket, men et slikt område har evnen til å raskt reetablere seg.

Ved Gressholmen er det vurdert at partiklene i hovedsak vil spres i vika som ligger sørvest for tiltaksområdet. Det er ikke forventet at forurensingssituasjonen er ulik mellom disse områdene og tiltaket vil derfor ikke forverre områdene rundt. Ved Hovedøya er det vurdert at partiklene kan spre seg ut over, men med tanke på at det kun skal settes 2-3 peler er det vurdert at omfanget av partikkelspredning er svært minimalt.

Spredning av forurensning og avfall fra anleggsområdet

I anleggsfasen kan det oppstå større/mindre utslippshell fra anleggsmaskiner og kjøretøy. Utslipp og/eller avrenning av oljesøl o.l. til sjø, kan medføre negativ påvirkning på vannkjemi og økologiske forhold i vannforekomsten. Det er viktig at entreprenør utarbeider en beredskapsplan for håndtering av akutt forurensning under anleggsgjennomføringen. Beredskapsplanen skal dekke byggherrens krav og være oppdatert til enhver tid, og alle som arbeider i prosjektet skal gjøres kjent med den.

Det skal følges prinsipper for ryddig og ren anleggsplass. Avfallshåndtering på anleggsplassen skal være organisert og når anlegget er ferdigstilt, må alle tegn fra anleggsarbeidet fjernes fra naturen.

Støy, vibrasjoner og lys fra anleggsarbeidet kan forstyrre lokale dyreliv. Det er viktig at anleggsarbeidet som et minimum derfor begrenses til dag/ettermiddag mellom kl. 06:00-21:00, og unngås på nattestid.

5 Avbøtende tiltak

Tiltakene skal gjennomføres over kort tid og er små i omfang slik at det er vurdert at spesielle avbøtende tiltak ikke skal settes inn. Det er vurdert bruk av siltgardin og/eller boblegardin ved de to tiltaksområdene. For tiltaksområdet på Hovedøya vil det ikke være mulig å forankre slike konstruksjoner, og dersom det settes opp er det fare for at det fungerer mot sin hensikt. For Gressholmen skal det gjøres en ekstra vurdering om det er mulig å etablere en siltgardin, men det er også her vanskelig å forankre siltgardinen til land i det nordøstlige delen av tiltaksområdet.

6 Konklusjon

Tiltakene i sjø skal gjennomføres over en kort periode etter 15. september. Tiltakene vil berøre et lite areal på sjøbunnen og medføre begrenset partikkelspredning. Lokalt naturmiljø på sjøbunnen vurderes ikke å bli påvirket av tiltaket.

Miljøriskoen for det marine miljøet ved etablering av ny kai ved Gressholmen og Hovedøya er vurdert å være liten.

Uønskede hendelser kan medføre ulemper for miljøet, så tiltak for å hindre spredning av avfall og oljesøl fra anleggsplassen, vibrasjoner og partikkelspredning i sjø skal vurderes og eventuelt iverksettes.

Norconsult AS
Kjørboveien 22
1337 SANDVIKA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal,

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til etablering av ny fergekai og utbedring av gangsti i Gressholmen-Rambergøya naturreservat

Statsforvalteren gir Oslo kommune tillatelse til å etablere brygge, utbedre grusvei, og bygge ny bordgang forbi Gressholmen Kro. Eksisterende flytebrygge i Gressholmen-Rambergøya naturreservat kan fjernes uten tillatelse. Det er satt vilkår til tillatelsen. Eksisterende fergekai på nordøstre odde på Gressholmen skal fjernes i løpet av få år. Forekomsten av skrubbnarrevokssopp må avskjermes med anleggsgjerder i anleggsperioden, og forekomsten må overvåkes i minst 5 år etter gjennomført tiltak. Grusveien skal ifølge søknaden fortsatt følge det naturlige terrenget etter utbedringen og det skal ikke sprenges eller pigges i berggrunnen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad om tiltak i Gressholmen-Rambergøya naturreservat mottatt 05.01.2021. Søknaden gjelder flytting av anløpssted for personferge til øya. Norconsult søker på vegne av Bymiljøetaten i Oslo kommune om tillatelse til å rehabilitere og utvide vesentlig en eksisterende brygge og nødvendige anleggsarbeider i tilknytning til dette, inkludert peling. Det søkes også om å utbedre grusveien opp til Gressholmen Kro og å bygge en ny bordgang ved Gressholmen Kro. Representanter fra Statsforvalteren, Norconsult og Bymiljøetaten hadde et møte 11.03.2021, for å klarlegge søknadens omfang. Norconsult førte referat.

Oppstart av anleggsarbeidene er planlagt i september 2021, og arbeidene er planlagt ferdigstilt 31.12.2021.

Ny brygge

Brygga som skal bygges skal dimensjoneres for å ta imot den nye el-fergen som skal gå som rutebåt mellom øyene i Indre Oslofjord. Kaia skal utvides mot nordøst og det er planlagt to nivåer med rampe mellom. Kaia planlegges fundamentert på stålrørspeler til fjell og utstyres med belysning og kaifront i tre. Mellom kaia og land planlegges det å støpe et bredere dekke med bredde på 2,5 meter. Pelingen i forbindelse med arbeidene med ny kai vil føre til noe støy som kan påvirke miljøet

rundt. Registreringen av bløtbunnsområder tilsier at det vil være noe oppvirvling av sediment langs kaiområdet, men omfanget av tiltaket indikerer at tiltaket ikke vil påføre miljøet langvarig skade.

Den gamle fergekaia på nordsiden av Gressholmen skal på sikt fjernes, men det er ønskelig å beholde denne i 3 års tid under innkjøringsfasen til den nye kaia.

Det ligger i dag en gammel flytebrygge i bukta ved kaia som skal fjernes og leveres til lovlig mottak.

Grusvei

Grusstien mellom kaia og Gressholmen Kro planlegges å utvides og utbedres. Veien planlegges til å bli mellom 1,8 og 2,5 meter bred og utformes med fiberduk, forsterkningslag og bærelag. Det skal brukes rene masser og graving skal minimeres. Det skal ikke sprenges bort noe, og utvidelsen vil følge det naturlige terrenget, og bredden vil være begrenset av langsgående berg.

Det søkes om å kunne fastmontere sittebenker i betong langs grusstien på naturlige områder hvor det er plass i terrenget.

Det opplyses om at tiltaket i hovedsak vil skje på områder hvor det allerede er opparbeidet vei i dag. Ifølge søker vil tiltaket ved grusveien gå ut over kantene på den eksisterende stien, men breddeøkningen er relativt liten da stien er rundt 1,4 meter i dag. Utvidelsen er estimert til å være rundt 0,2 til 0,35 meter på hver side.

Ifølge søker vil utvidelsen sørge for at folk lett kan bevege seg på veien uten å gå utenfor, noe som vil redusere faren for slitasje på truede rødlistede arter og redusere spredningen av fremmede arter.

Bordgang

For å lede passasjerene forbi kroa søkes det om å bygge en pelet bordgang forbi terrassen. Bordgangen vil etableres over den gamle fyllinga som terrassen står på i dag. Pelers skal settes ned i fyllinga. Det skal brukes små dimensjoner så det er mest sannsynlig ikke nødvendig med borerigg, men ved behov vil riggen settes på terrassen til kroa. Søker mener folk vil ledes til bordgangen på en fornuftig måte, og at det vil medføre slitasje på treverket og ikke på naturen.

Avbøtende tiltak

Det informeres om at maskiner som skal benyttes skal vaskes før de kommer inn i området. Dette for å redusere faren for spredning av fremmede arter. All aktivitet i forbindelse med tiltak skal også i så stor grad som mulig foregå innenfor tiltaksområdet. Det vil ikke være plass til riggplass på land, og den eksisterende brygga og lekteren vil derfor benyttes til slikt formål.

Det argumenteres også med at den nye kaien og traseen opp til kroa vil føre til at stinettet fra den gamle kaien får mindre slitasje og naturverdiene i dette område vil bli utsatt for mindre belastning.

Figur 1: Til venstre: Oversikt over tiltaksområdet ved kai. Til høyre: Oversikt over bordgangen ved kroa

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Gressholmen-Rambergøya naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Gressholmen-Rambergøya naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 02.10.1992. «Formålet med verneområdet er:

- å bevare et marint gruntvannsområde med tilhørende plante- og dyreliv for forskning og undervisning
- å bevare vokseplasser for særpregete og artsrike vegetasjonssamfunn på kalkrik grunn
- å bevare verdifulle geologiske forekomster
- å sikre spesielle forekomster av virvelløse dyr»

I denne saken er det spesielt punktene 1, 3 og 4 i verneforskriftens kapittel 4 som vil være sentrale. Under gjengis disse punktene.

1. All vegetasjon i vann og på land er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler. Nye plantearter må ikke innføres.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, brygger og båtfester, opplag av båter, hensetting av campingvogner o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Hammerbruk, kiling, boring og sprenging er ikke tillatt. Videre er innsamling av prøver fra fast fjell forbudt. Det er også forbudt å risse eller male inn tegn, figurer o.l. i fjell eller på steinblokker

I søknaden bes det om at de planlagte tiltakene vurderes under punkt 3-5 i forskriftens kapittel 5. Dette kapittelet lister opp tiltak som vernebestemmelsene ikke er til hinder for. Vi vurderer punkt 3 om «nåværende bruk av nærområdene omkring Kroa på Gressholmen», å ikke komme til anvendelse i denne saken fordi oppføring av ny bordgang ikke kan regnes som «nåværende bruk». Videre står det at bestemmelsene i kapittel 4 ikke er til hinder for rydding og vedlikehold av eksisterende stier på Gressholmen. Den omsøkte oppgraderingen av stien vurderer vi imidlertid som et så stort inngrep at det ikke kan regnes som rydding eller vedlikehold. Vi vurderer også utvidelsen av bryggeanlegget å være mer omfattende enn «Vedlikehold av eksisterende hytter, uthus, kro, brygger og båtfester» slik unntaksbestemmelsen i punkt 5 åpner for.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til de omsøkte tiltakene. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfellet.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Det følger av forvaltningsloven § 16 at part som ikke allerede ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, skal varsles før vedtak treffes og gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Fylkesmannens kunnskap om verneområdet er basert på informasjon fra Naturbase, Artskart, skjøtelsesplanen for området, mottatt søknad, samt generell kunnskap tilegnet som forvalter av verneområdet og tidligere gjennomførte befaringer til området.

Stien mellom kaia og kroa går gjennom en stor sammenhengende forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark med verdi «viktig». Kaiområdet ligger innenfor den marine naturtypen «bløtbnnsområder i strandsonen». Forekomsten har fått verdi «lokalt viktig». Området rundt kroa der det er søkt om å bygge en bordgang er registrert som «hard sterkt endret fastmark». Andre registrerte naturtyper i nærheten til tiltaksområdet inkluderer «kalkskog» og «sand- og grusstrand».

I området er det registrert flere rødlistede arter. Innenfor tiltaksområdet er det registrert den sterkt truede (EN) soppen skrubbnarrevokssopp, og de sårbare (VU) plantene akseveronika, smaltimotei og ask. Andre arter som er registrert i området inkluderer legesteinfrø (NT), stjernetistel (NT) og smånøkkel (NT), samt ærfugl (NT) og hettemåke (VU). Området er også registrert som del av et større leveområde for arter av nasjonal forvaltningsinteresse, blant annet alm (VU), svartmispel (VU), dvergmispel og jordbærkløver (VU).

Av fremmede arter med svært høy risiko er det registrert russesvalerot, buevinterkarse og hvitdodre, og av arter med høy risiko er det registrert kuletistel.

Statsforvalteren sendte søknad og utkast til vedtak som forhåndsvarsel til aktuelle naturvernorganisasjoner 24.03.2021 med mulighet til å uttale seg innen 11.04.2021. Vi mottok en uttalelse fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). NOA støtter Statsforvalterens vurderingen når det gjelder tiltak på land, og de ser positivt på at området med mye slitasje ved nåværende kai blir frigjort. De viser imidlertid til en rapport utarbeidet for Bymiljøteten, «Reetablering av biologisk mangfold i Oslos urbane sjøområder (NIVA-rapport nr 7426-2019)», der det blant annet gis flere eksempler på hvilke tiltak som kan gjøres for å øke det marinbiologiske

mangfoldet i disse områdene. NOA mener at slike forbedringer bør gjennomføres ved det nye kaianlegget slik at det blir gunstige levetilstander for grunnvannsfaunaen. De påpeker også at dette bør bli vurdert der et eldre anlegg skal rives.

Tiltakene det søkes om må sees i sammenheng med fjerning av eksisterende fergekai. Flytting av kaia vil medføre vesentlig mindre slitasje på området med åpen grunnlendt kalkmark på den nordøstre odden på Gressholmen. På flyfotoet under fra sommeren 2013 ser man tydelig slitasje over kalkmarken. På det bredeste er stien 7,5-8 m. På flyfotoer fra 2020 ser det ut som stien er enda litt bredere, der den på det bredeste er over 8 m. Besøkstall fra 2013 til 2019 viser et økt antall besøkende til Gressholmen de siste årene. Dersom denne trenden fortsetter vil dette kunne gi enda mer slitasje på den nordøstre odden dersom fergekaia ikke flyttes. Arealer med åpen grunnlendt kalkmark som kan reetableres ved å flytte dagens fergekai vil etter vår vurdering kunne veie opp for den åpne grunnlendte kalkmarken som beslaglegges når grusstien til kroa utvides med 20 til 35 cm på hver side, gitt at det settes vilkår til gjennomføringen.

Figur 2: Flyfoto fra sommeren 2013 av nordøstre odde på Gressholmen der fergekaia ligger i dag.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ca 34000	Ca 35000	Ca 26000	Ca 39000	Ca 54000	Ca 95000	Ca 62000

Figur 3: Besøkstall for Gressholmen. Dette gjelder kun besøkende som har reist med Ruters båter.

Når det gjelder plassering av benker langs grusveien kan disse ha en positiv kanaliserende virkning, dersom de plasseres riktig. Ved feil plassering vil disse kunne hindre trafikken og føre til at det dannes sidespor og kantslitasje. Benkene må derfor plasseres etter samråd med Statsforvalteren.

Ved Kroa vil grusveien møte bordgangen. Bordgangen skal lede besøkende rundt uteplassen. Bordgangen vil bli lagt over en eldre utfylling uten større verneverdier. Vi forutsetter at bordgangen utformes slik at den danner en tydelig og attraktiv passasje som kanaliserer trafikken effektivt forbi kroa og på den måten forebygger økt ferdsel i de mer sårbare områdene med grunnlendt kalkmark øst og syd for kroa.

Det opplyses om at bygging av den nye kaia vil medføre en del støy. Arbeidene utføres høsten 2021,

og vi har vurdert om støyen vil være i konflikt med rasteplassen for trekkfugl i bløtbunnsområdet mellom Gressholmen og Rambergøya. Området har ferdselsbegrensninger om våren. Bakgrunnsdokumentasjonen for vernevedtaket viser at området vurderes å være av større betydning for vårtrekket enn for høsttrekket. I tråd med dette har vi kommet til at det er forsvarlig å tillate støyende arbeider på høsten.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av tiltaket skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Den nye kaia vil berøre et bløtbunnsområde. Bløtbunn som naturtype har over tid vært utsatt for stor belastning fra bygging, mudring og andre inngrep, og Statsforvalteren har derfor i den senere tid lagt seg på en streng forvaltningspraksis i saker som berører bløtbunn. Det aktuelle inngrepet i denne saken er peling og overskygging. Vår vurdering er at det omsøkte inngrepet er lite og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig og heller ikke medfører større samlet belastning på naturtypen enn det som kan aksepteres gitt dagens strenge praksis.

Det har blitt utført flere grave- og byggetiltak innenfor verneområdet de siste årene, og spesielt i området rundt kroa. Vi kan likevel ikke se at det omsøkte tiltaket vil medføre en uakseptabel økning av den samlede belastningen på naturverdiene. Forutsetningen er at tiltaket fører til en vesentlig redusert slitasje på arealer med åpen grunnlendt kalkmark på nordøstre odde, og at dette sikres ved at eksisterende fergekai fjernes og ikke blir tatt i bruk til andre formål.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk. Det stilles blant annet vilkår om at tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene. Forekomsten av skrubbnarrevokssopp må avskjermes med anleggsgjerder i anleggsperioden, og forekomsten må overvåkes i minst 5 år etter gjennomført tiltak. Det kan være aktuelt for Statsforvalteren å kreve oppføring av ledegjerde langs strekningen av grusveien nær forekomsten dersom den trues av slitasje forårsaket av tiltakene. Det forutsettes også at eksisterende fergekai vil fjernes i løpet av få år. Fjerning av eksisterende kai vil ikke kreve egen dispensasjon så lenge arbeidet med å fjerne kaia skjer fra sjøen og ellers kun berører området der den står i dag. Kostnadene ved gjennomføringen av vilkårene må bæres av tiltakshaver. Skulle skader utover planlagte anleggsarbeider oppstå er det tiltakshaver som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting.

Når det gjelder merknaden fra NOA angående utforming av kaianlegg som bør konstrueres slik at det blir gunstige leveforhold for gruntvannsfaunaen, så ønsker vi å overlate denne vurderingen til Bymiljøetaten. Vi mener nevnte rapport retter seg mot sterkt modifisert strandlinje, mens strandlinjen på Gressholmen i stor grad er intakt. Vi mener derfor det ikke er nødvendig å stille særskilte vilkår hvor vi krever dette. Samtidig vil vi oppfordre etaten til å hente inspirasjon og eventuelt gjøre tilpasninger av bryggeanlegget i tråd med rapporten fra NIVA.

Etter vår vurdering er de omsøkte tiltakene ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, gitt at vilkårene følges. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 vurderes som oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til etablering av ny brygge, utbedring av gruset sti, etablering av bordgang forbi Gressholmen Kro og fjerning av eksisterende flytebrygge i Gressholmen-Rambergøya naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Eventuell motorisert ferdsel på land skal kun skje langs stien/veien mellom ny fergekai og Gressholmen Kro. Unødvendig kjøring tillates ikke.
- Forekomsten av skrubbnarrevokssopp må avskjermes med anleggsgjerder i anleggsperioden. Forekomsten må overvåkes i minst 5 år etter gjennomført tiltak. Det kan være aktuelt for Statsforvalteren å kreve oppføring av ledegjerde langs strekningen av grusveien nær forekomsten, dersom den trues av slitasje forårsaket av tiltakene.
- Utvidelsen av grusveien vil følge det naturlige terrenget, og det skal ikke sprenges eller pigges i berggrunnen i forbindelse med utvidelse av grusveien.
- Sittebenker langs grusveien må plasseres slik at de ikke hindrer kanalisering, og de må plasseres i samråd med Statsforvalteren.
- Eventuelle masser som må mellomlagres må legges på duk.
- Anleggsmaskiner skal være rengjort før de kjøres inn i anleggsområdet slik at spredning av fremmede arter unngås.
- Fremmede arter som måtte dukke opp i tiltaksområdet som følge av arbeidene skal bekjempes i minst 3 år etter endt arbeid. Dette skal utføres av kompetente personer som kan identifisere fremmede arter i felt, og som vet hvordan de bør bekjempes mest mulig effektivt uten at dette har negative følger for øvrig vegetasjon. Kostnadene skal bæres av tiltakshaver. Som et minimum skal syrin og alle fremmede uønskete arter med svært høy risiko og høy risiko på fremmedartslista bekjempes (eks. russesvalerot, kuletistel, kanadagulliris, russekål).
- Tiltaket skal utføres innen 31.03.2022.
- Eksisterende fergekai på nordøstre odde må fjernes innen 31.03.2025.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN	Postboks 364 Sentrum	0102	OSLO
NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS	Sognsveien 231	0863	OSLO
OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN	Postboks 636 Løren	0507	OSLO